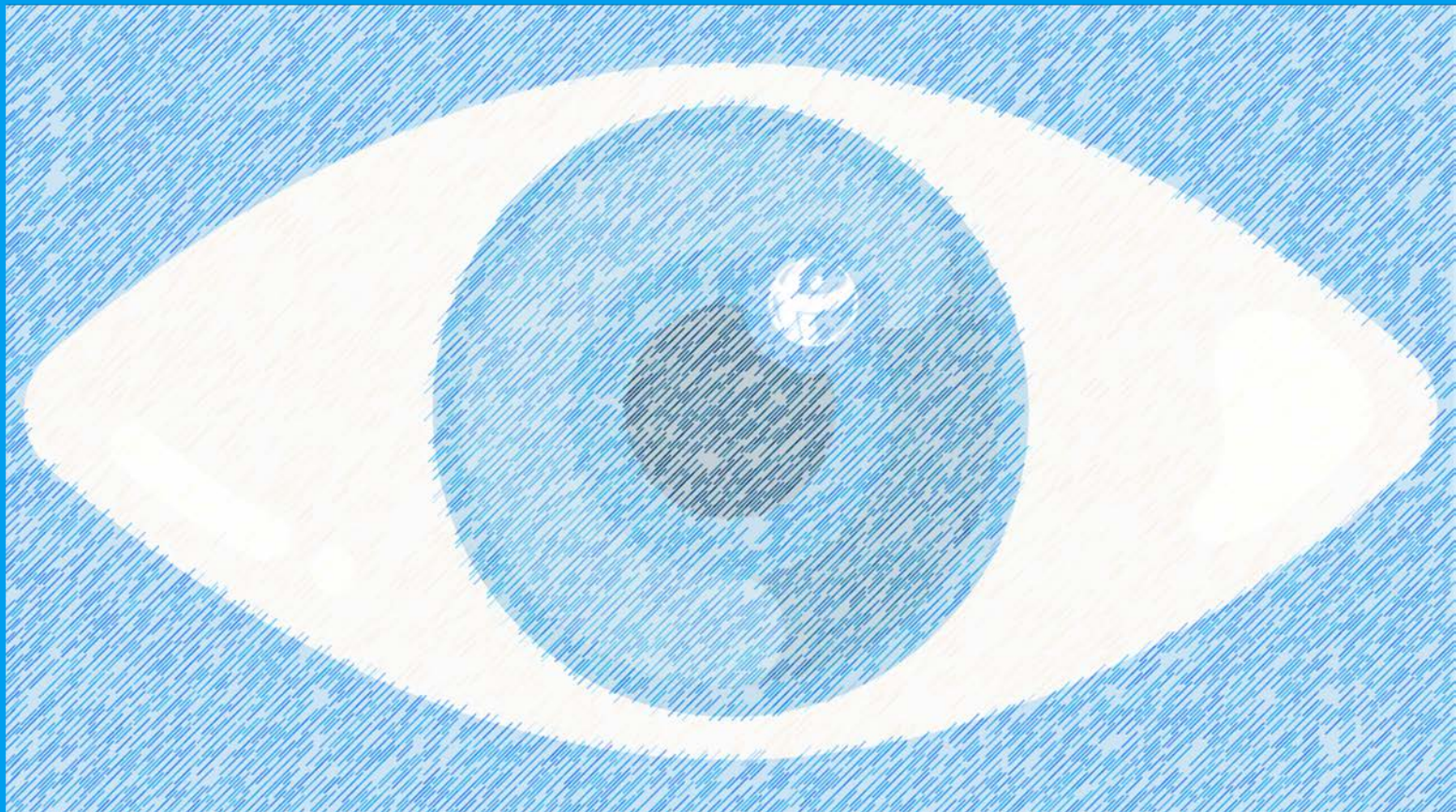

BESTUURSVERSLAG 2022

TRANSPARENCY INTERNATIONAL NEDERLAND
TER GOEDKEURING VAN DE ALV OP 20 APRIL 2023

Transparency International Nederland (TI-NL) is de Nederlandse afdeling van de wereldwijde anti-corruptie organisatie Transparency International.

Het is onze missie een einde te maken aan corruptie, onder andere door middel van het bevorderen van transparantie, integriteit en verantwoording op alle niveaus en binnen alle sectoren van de maatschappij.

Onze visie is een wereld waarin de overheid, het bedrijfsleven, de maatschappij en het dagelijks leven van mensen vrij zijn van corruptie.

Onze kernwaarden zijn transparantie, integriteit, democratie, solidariteit, moed, rechtvaardigheid en verantwoordelijkheid.

www.transparency.nl

© 2023 Transparency International Nederland

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	2
OVER TRANSPARENCY INTERNATIONAL NEDERLAND	4
I. TRANSPARANTIE: CORRUPTIE ZICHTBAAR MAKEN	5
II. INTEGRITEIT: EEN KERNWAARDE IN NEDERLAND	13
III. TI-NL: DE ANTI-CORRUPTIE ORGANISATIE IN NEDERLAND	16
III. VOORUITBLIK.....	31
V. BIJLAGE: JAARREKENING 2022.....	33

VOORWOORD

2022

Voor u ligt het bestuursverslag 2022. Wij geven in dit bestuursverslag een overzicht van de resultaten die wij mede dankzij steun van diverse stakeholders, waaronder onze leden, hebben gerealiseerd. We zetten uiteen wat het afgelopen jaar onze prioriteiten waren, welke activiteiten we hebben ondernomen en welke impact we daarmee

hebben gehad. Ook blikken we vooruit naar de komende jaren, waar opnieuw veel kansen en uitdagingen liggen.

Dit bestuursverslag is direct verbonden aan de strategie 2019-2022 van TI-NL, waarvan 2022 het laatste jaar was. Het geeft een goed beeld van de uitvoering van die strategie en sluit daarom aan op onze drie doelstellingen: 1) Transparantie: corruptie zichtbaar maken; 2) Integriteit: een kernwaarde in Nederland; en 3) TI-NL: dé anti-corruptie organisatie in Nederland. Per doelstelling zal in hoofdlijnen uiteengezet worden hoe TI-NL hier het afgelopen jaar invulling aan heeft gegeven - in de Nederlandse en internationale context van het bestrijden van corruptie.

2022 zal voor altijd in ons geheugen gegrift staan als het jaar waarin er weer een oorlog was op Europese bodem. De Russische inval in Oekraïne heeft eens te meer aangetoond hoe belangrijk TI-NL's strijd is tegen het beschamende verdienmodel waarmee Nederland al jaren illegale geldstromen faciliteert. Na de Russische inval in Oekraïne was Europa eensgezind in de wens de oorlog niet te financieren of faciliteren. Het duurde echter lang voordat Nederland haar verantwoordelijkheid nam om afgesproken sancties ook echt te implementeren. Nederlandse trustkantoren en andere facilitators die al jaren een rol spelen in het financieren van illegale geldstromen bleken ook de kleptocraten rondom Poetin te faciliteren. Met onze BIF-leden hebben wij tijd besteed om te stil te staan bij de implementatie van sanctiewetgeving. Maar, helaas heeft het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken inmiddels aangegeven niet langer actief op zoek te zijn naar Russische bezittingen. Dat is een sterk contrast met de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk, waar centraal georganiseerde organisaties volop bezig zijn met de jacht op gesanctioneerde Russen. Het werk rondom de uitvoering en handhaving van de sancties is nog maar net begonnen en het tegengaan van illegale geldstromen in Nederland vergt ook vanuit onze kant een constante inspanning.

Binnen deze verdrietige context, heeft onze vereniging ook bijzondere successen behaald in 2022. Nadat wij samen met onze Europese collega's met veel succes hebben gelobbyd voor een Europese Klokkenluidersrichtlijn, hebben wij gewaakt over de goede omzetting van deze richtlijn in Nederlandse wetgeving. Een uitbreiding van de beschermde meldingen en van de kring van beschermden, de omkering van de bewijslast bij benadeling, afschaffing van de verplichting eerst intern te melden en de introductie van bestuursrechtelijke sanctiemogelijkheden zijn een paar zaken waar we trots op zijn. Ook de bijzondere samenwerking met de Tweede Kamer, werkgevers en werknemers en het Huis voor Klokkenluiders toont aan wat we kunnen bereiken in samenwerking met gelijkgestemde partners.

Op het gebied van politieke integriteit zijn er ook mooie ontwikkelingen. Naar aanleiding van onder andere de overstap van Minister Cora van Nieuwenhuizen naar de lobbysector tijdens haar ministerschap, konden we de ophef in de samenleving inzetten om te zorgen dat er eindelijk wetgeving in Nederland komt. GRECO, de anti-corruptiewaakhond van de Raad van Europa, heeft Nederland hier al jaren op gewezen, maar nu komt er eindelijk een Wet gewezen bewindspersonen, met heldere regels en een verplichte afkoelperiode.

Daarnaast krijgen we in Nederland een Wet politieke partijen, met onder andere regels omtrent partijfinanciering. Zeker nu de AIVD waarschuwt voor infiltratie van buitenlandse mogendheden in ons politieke bestel is deze transparantie essentieel voor het beschermen van onze rechtsstaat.

Ook onze vereniging heeft het afgelopen jaar belangrijke stappen gezet in een transitieproces naar een grotere en meer professionele organisatie. Er is een heldere strategie ontwikkeld tegen corruptie voor de komende vijf jaar met daarin drie inhoudelijke speerpunten: 1) business integriteit - waar ook het stoppen van illegale geldstromen vanuit, naar of door Nederland onder valt, 2) politieke en bestuurlijke integriteit met de nadruk op het voorkomen van belangenverstrengeling bij politici en het openbaar bestuur en 3) het bewerkstelligen van een cultuuromslag in Nederland, waarbij integriteit centraal staat. Daarbij hoort ook het bevorderen van een veilige meldcultuur en dus de bescherming van klokkenluiders. Onze leden hebben in december vijf nieuwe bestuursleden benoemd, waardoor we 2023 met een voltallig bestuur tegemoet gaan.

Verder zijn we onderdeel van de internationale beweging, wat onder meer betekent dat we eens in de drie jaar een accreditatieprocedure vanuit TI-S moeten doorlopen voor heraccreditatie van TI-NL. Daarvoor hebben we in 2022 uitgebreid verslag gedaan, een aantal beleidsstukken waaronder het klachtenreglement herzien en een intern beleid tegen intimidatie aangenomen. Na de accreditatieprocedure te hebben doorlopen en een gesprek te hebben gevoerd met TI-S, is TI-NL opnieuw geaccrediteerd door het internationale TI-bestuur.

In de jaarlijkse Corruption Perceptions Index heeft Nederland in 2022 haar laagste cijfer ooit gescoord. Dit komt onder meer door het ontbreken van adequate maatregelen op het gebied van politieke integriteit, wat leidt tot een 'draaideur' voor bewindspersonen en gebrekkige controle op financiering van politieke partijen. Toch zijn we optimistisch. Het lijkt erop dat de tijd van wegstijgen bij integriteitsschendingen in Nederland voorgoed voorbij is. Naar aanleiding van de Toeslagenaffaire is er een roep om een andere bestuurscultuur. Daar hoort ook transparantie en verantwoording bij. De aardbevingsellende in Groningen maakte duidelijk dat de overheid beter moet luisteren naar de burgers en minder naar grote kapitaalkrachtige bedrijven die hun weg in Den Haag wel weten te vinden. Dat betekent dat er extra kansen zijn voor onze vereniging die zich hard maakt voor een gelijk speelveld, integriteit en transparantie.

Wij danken onze leden, donateurs en partners voor de fijne samenwerking in 2022 en we kijken uit naar een jaar waarin we weer een bijdrage kunnen leveren aan een transparant en integer Nederland.

Mede namens het bestuur en team van TI-NL,

FRANS EUSMAN

Voorzitter

LOUSEWIES VAN DER LAAN

Algemeen directeur

OVER TRANSPARENCY INTERNATIONAL NEDERLAND

Transparency International (TI) is een *civil society organisation* (CSO), gericht op de wereldwijde bevordering van integriteit, transparantie en verantwoording van bestuur om corruptie in de wereld uit te bannen. TI is in 1993 opgericht en heeft een wereldwijd ondersteunend secretariaat in Berlijn. De oprichtingsakte is in Nederland bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken getekend.

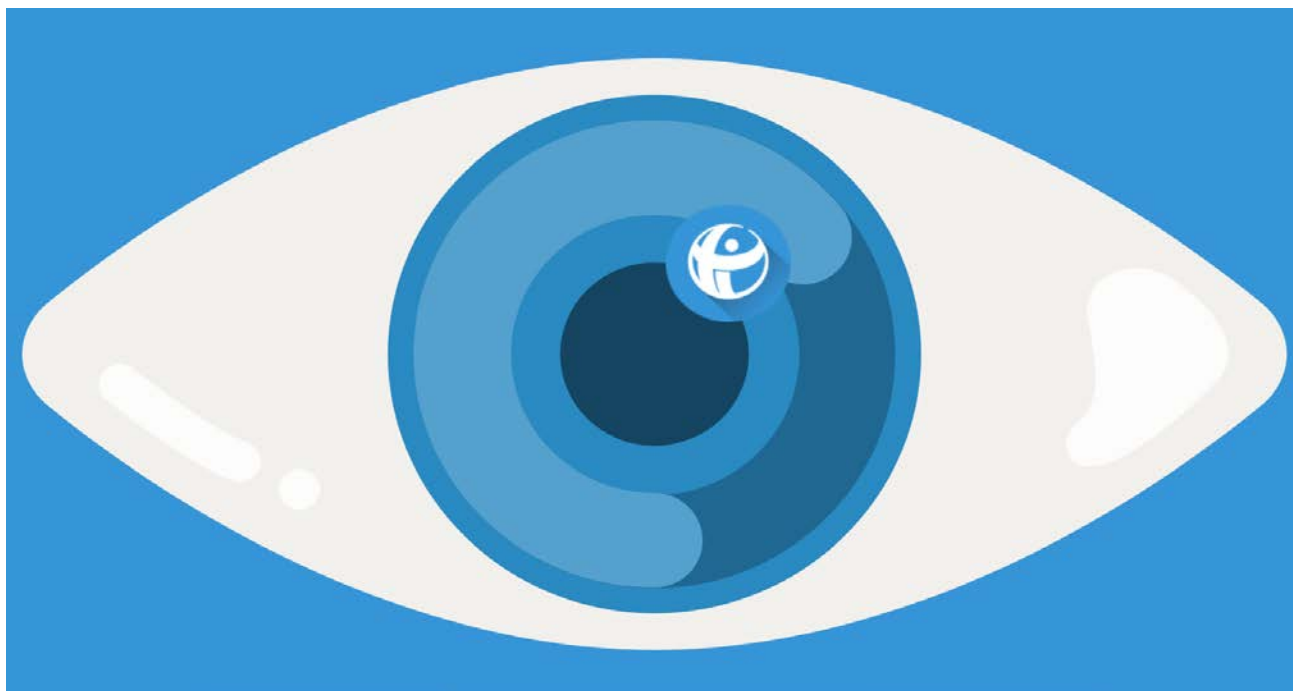
Sinds haar oprichting zet TI zich in om corruptie wereldwijd te bestrijden. TI heeft corruptie als mondiaal probleem op de kaart gezet en nieuwe initiatieven ontwikkeld voor een structurele en effectieve bestrijding van corruptie.

Op nationaal niveau bestrijden meer dan 100 afdelingen van TI corruptie in eigen land. In Nederland is dat TI-NL, in 1999 opgericht als een vereniging met leden. TI-NL is een geregistreerde Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) en heeft geen winstoogmerk.

TI-NL zet zich in voor een wereld waarin de overheid, de politiek, het bedrijfsleven, het maatschappelijk middenveld én burgers vrij zijn van corruptie. Wij werken aan de bevordering van integriteit, transparantie en verantwoording in de Nederlandse samenleving. Door de gedeelde kennis en expertise van juristen, academici, accountants, technologen, activisten en anderen effectief in te zetten, beoogt TI corruptie zichtbaar te maken en daardoor beleidsmakers, bedrijven en burgers te stimuleren zich hard te maken voor effectieve corruptiebestrijding.

TI-NL realiseert haar doelstellingen door onderzoek, advocacy, door het publiceren van *position papers* over bijvoorbeeld anti-witwassen en klokkenluidersbescherming, door voorlichting aan ministeries, het parlement en andere *stakeholders* en door een actief mediabeleid te voeren.

I. TRANSPARANTIE: CORRUPTIE ZICHTBAAR MAKEN

Corruptie is een veelkoppig monster; omkoping is een bekende vorm van corruptie, maar er zijn vele andere manieren om een positie te gebruiken om het eigenbelang te dienen. Vriendjespolitiek, fraude, valsheid in geschrifte, verduistering, belangenverstrengeling, witwassen en belastingontduiking zijn allemaal vormen van corruptie die bestreden moeten worden. En de nood is hoger dan ooit tevoren. Nederland heeft met 80 punten (een daling van 2 punten) haar laagste score ooit op TI's [Corruption Perceptions Index 2022](#) behaald, met name vanwege achterblijvende regelgeving op het gebied van politieke integriteit.

Met een achtste positie in de ranglijst wordt Nederland nog steeds gezien als een van landen met een weinig corrupte publieke sector, maar nooit eerder was de score voor Nederland (80) zo laag. Dit komt onder meer door het ontbreken van adequate maatregelen op het gebied van politieke integriteit, wat leidt tot een 'draaideur' voor bewindspersonen en gebrekkige controle op financiering van politieke partijen. Als het gaat om toezicht op de invloed van lobbyisten op de politiek hoort Nederland tot de zwakst gereguleerde landen in West-Europa.

Een lichtpunt is dat de maatschappelijke acceptatie van diverse vormen van corruptie afneemt en dat de boodschap van Transparency International wordt opgepakt in de media en samenleving. TI-NL heeft dan ook als doelstelling corruptie zichtbaar te maken en het zo verhoogde aandacht te geven voor meer preventie, handhaving en vervolging.

ONDERZOEK NAAR DE VERSCHIJNING VAN CORRUPTIE IN NEDERLAND

Door projecten uit te voeren en onderzoek te doen naar de vele verschijningsvormen van corruptie in Nederland, wil TI-NL een constructieve bijdrage leveren aan het oplossen van 'systematische' zwakheden; in bewustzijn, kennis, wetgeving en instituties. In 2022 heeft TI-NL zes verschillende betaalde projecten uitgevoerd, waarbij onderzoek werd verricht en inhoudelijke bijeenkomsten werden georganiseerd, op de volgende gebieden:

1. Klokkenluidersbescherming
2. Transparante geldstromen
3. Politieke integriteit

1. KLOKKENLUIDERSBESCHERMING

Klokkenluiden wordt erkend als een van de meest effectieve manieren om misstanden zoals corruptie en fraude te identificeren en te voorkomen. Maar liefst 42% van alle fraudegevallen wordt ontdekt door een melding waarvan de helft afkomstig is van werknemers. De bekende corruptie- en fraudeschandalen zijn in veel gevallen aan het licht gekomen omdat werknemers ze hebben gemeld bij hun werkgever, toezichthouder of in de media. Er wordt zelfs aangenomen dat er meer gevallen van corruptie en fraude zijn onthuld door klokkenluiders dan enige andere actor – inclusief audits, de politie of de media. Dit maakt klokkenluiders van onschatbare waarde, vooral in een tijd waarin bedrijven miljoenen euro's aan belastinggeld ontvangen om de COVID-19 crisis te doorstaan.

TI-NL vindt dat klokkenluiders beter beschermd moeten worden; zij dragen immers bij aan een wereld waarin misstanden worden opgelost, in plaats van weggestopt. Ook in 2022 was TI-NL in Nederland één van de weinige (onafhankelijke) partijen actief op het gebied van klokkenluidersbescherming.

In het kader van de doelstelling voor een betere klokkenluidersbescherming heeft TI-NL een betaald project uitgevoerd voor een effectieve implementatie van de EU-klokkenluidersrichtlijn in nationale wetgeving.

EU-klokkenluidersrichtlijn: Nederland aan zet

Dit project ten behoeve van een versterkte positie en betere bescherming van klokkenluiders die misstanden (zoals fraude en corruptie) aankaarten, gefinancierd door Stichting Democratie & Media, loopt van mei 2021 t/m mei 2023. Het totale projectbudget voor TI-NL is €32.500 (waarvan €25.000 gefinancierd door SDM) en het budget voor 2022 was €18.349 (zie jaarrekening in de bijlage voor uitgebreidere financiële verslaglegging).

De EU heeft een baanbrekende richtlijn aangenomen om klokkenluiders in heel Europa te beschermen. De richtlijn is bedoeld om ervoor te zorgen dat toekomstige klokkenluiders niet worden benadeeld als ze de waarheid aan het licht brengen, door bedrijven, openbare instellingen en autoriteiten te verplichten een hoog niveau van bescherming en veilige manieren om misstanden te melden te bieden aan potentiële melders. De EU-klokkenluidersrichtlijn biedt een sterke basis voor EU-lidstaten om een robuuste bescherming van klokkenluiders te bereiken. Nu komt het aan op de juiste implementatie van de richtlijn en wordt de ware inzet van regeringen in Europa om klokkenluiders te beschermen, op de proef gesteld. TI-NL heeft vele jaren ervaring in pleitbezorging en probeert onze beleidsmakers bij te sturen om te zorgen voor robuuste wetgeving ter bescherming van klokkenluiders.

Tijdens een persoonlijk [gesprek](#) met de Minister van Binnenlandse Zaken en haar ambtenaren eind maart 2022 heeft TI-NL aangedrongen op een effectieve implementatie van de Richtlijn en concrete handvaten gegeven voor het verbeteren van het wetsvoorstel. De verbeteringen moeten klokkenluiders niet alleen beter beschermen tegen benadeling, maar hen ook aanmoedigen om misstanden te melden. In april 2022 kwam Pieter Omtzigt, met inbreng van TI-NL, met een [initiatiefnota](#) waarin 15 concrete voorstellen worden gedaan tot verbetering van de bescherming van klokkenluiders.

Net voor de zomer in 2022 kwam de Minister met een tweede nota van wijziging voor implementatie van de EU-klokkenluidersrichtlijn. TI-NL was echter van mening dat de beoogde voorstellen nog steeds ontoereikend waren om adequate klokkenluidersbescherming te garanderen. TI-NL heeft in juli [haar commentaar](#) aan de Minister van BZK en aan de Voorzitter en Leden van de Commissie Binnenlandse Zaken van de Tweede Kamer gestuurd, waarin zij tien aanbevelingen deed om de kwaliteit van het voorstel te verbeteren. Naar aanleiding hiervan werd TI-NL uitgenodigd om begin oktober 2022 deel te nemen aan het [tweede Rondetafelgesprek](#) in de Tweede Kamer over de wijziging van het wetsvoorstel ter implementatie van de EU-klokkenluidersrichtlijn. Het Nederlands Dagblad [publiceerde](#) erover en veel van onze aanbevelingen kwamen terug in de inbreng van de Kamerleden. Naar aanleiding van de kritiek werd op 1 november 2022 een derde nota van wijziging gepubliceerd. In reactie hierop [publiceerde](#) TI-NL eind november een opiniestuk in de Volkskrant. In aanloop naar het Tweede Kamerdebat over het wetsvoorstel op 8 december 2022 werd TI-NL [geïnterviewd](#) door BNR. Op 15 december 2022 werd er gestemd over dit wetsvoorstel in de Tweede Kamer. Veel van de moties en amendementen waarop TI-NL input had geleverd, zijn uiteindelijk aangenomen en van onze tien aanbevelingen zijn er vijf overgenomen in de uiteindelijke wet.

2. TRANSPARANTE GELDSTROMEN

Vanwege haar positie als één van de belangrijke financiële centra wereldwijd heeft Nederland een bijzondere verantwoordelijkheid op het gebied van witwasbestrijding en het tegengaan van daaraan gerelateerde misdrijven, zoals corruptie, belastingontduiking en fraude. Jaarlijks vloeien hoge bedragen door de Nederlandse bancaire sector. Dit heeft onder andere te maken met de 12.000 in Nederland gevestigde bijzondere financiële instellingen (de zogenaamde brievenbusfirma's). Dit zijn Nederlandse vennootschappen zonder noemenswaardige economische activiteiten in Nederland. Ze hebben vaak geen personeel of kantoor en worden bestuurd door trustkantoren. De geldstromen van en naar deze vennootschappen, die grotendeels via Nederlandse banken vloeien, komen jaarlijks neer op ongeveer [4.000 miljard euro](#). Ook als maar een klein deel van deze geldstromen verdacht is, gaat het in absolute zin om grote bedragen. In het kader van de aanpak van illegale geldstromen in Nederland heeft TI-NL in 2022 een betaald project uitgevoerd op het gebied van UBO-transparantie.

Fight against money laundering and financial crime (Europese Commissie via TI-S)

In het kader van onze activiteiten tegen illegale geldstromen werkte TI-NL in 2022 samen in het zogenoemde Civil Society Advancing Beneficial Ownership Transparency (CSABOT). Dit project had als doel de versterking van het bewustzijn van witwassen en terrorismefinanciering en richtte zich specifiek op transparantie rondom uiteindelijke belanghebbenden. Dit deden wij in samenwerking met de Europese Commissie en Tax Justice Network. Het project werd gefinancierd door de Europese Commissie die een *grant* heeft vergeven aan TI-S. TI-NL was een van de projectpartners met een projectbudget van €6.000. Het budget voor 2022 was €3.970.

In het kader van dit project organiseerde TI-NL op 1 juli, in samenwerking met Tax Justice Nederland en Open State Foundation, een [UBO-conferentie](#) over beneficial ownership-transparantie en de strijd tegen illegale geldstromen, "De zoektocht naar het verborgen kapitaal". Het was voor het eerst sinds de pandemie een fysieke bijeenkomst. De sprekers waren Maira Martini van Transparency International, Henk Willem Smits van Follow the Money, Tymon Kiepe van Open Ownership, Stefan Vermeulen van het NRC (auteur "Sywerts miljoenen"), Linda van der Pol en Romy van der Burgh van Investico, Paul Tang (PvdA) en Yvo Amar (BenninkAmar Advocaten). Tijdens presentaties vanuit verschillende hoeken van het werkveld en de daaruit volgende discussies werd in ieder geval een ding duidelijk: er is meer nodig in de strijd tegen illegale geldstromen.

Helaas oordeelde het Europees Hof van Justitie eind 2022 dat UBO-registers om privacyredenen niet langer algemeen inzichtelijk mogen zijn voor het grote publiek. Minister Kaag van Financiën liet in een Kamerbrief weten dat ze daarom de Kamer van Koophandel heeft verzocht de verstrekking van informatie uit het UBO-register "per direct" stop te zetten. Dat is slecht nieuws, zowel voor de gemiddelde burger als voor bedrijven. Openbare registers versterken het vertrouwen van de burger in de overheid en diens handhaving van de rechtsstaat. De afscherming van het register zal dus vooral tot een verlies aan vertrouwen leiden voor de gemiddelde burger. Ook bedrijven zullen sterke nadelen ondervinden aan de afscherming van het UBO-register. Transparantie is namelijk ook van fundamenteel belang voor een goed ondernemingsklimaat. Zonder een openbaar UBO-register kunnen bedrijven niet meer checken met wie zij precies zaken doen. Dit is niet alleen van economisch, maar ook van groot juridisch belang, omdat bedrijven in Nederland zelf de verantwoordelijkheid dragen om aan te tonen dat zij geen zaken doen met personen of entiteiten die op een sanctielijst staan. Het nut van een publiekelijk toegankelijk UBO-register is dus veel breder dan alleen het bestrijden van terrorismefinanciering en witwaspraktijken. TI-NL betreurt dan ook zeer dat het Hof dit niet meegewogen heeft in haar vonnis.

Het Hof heeft geoordeeld dat vanaf nu alleen organisaties met een 'legitiem belang' toegang verschaft mag worden tot het UBO-register. Hieronder vallen organisaties met een wettelijke verplichting zoals de Belastingdienst en de FIOD, maar ook journalisten en maatschappelijke organisaties.

De uitspraak van het Hof tegen de openbare toegankelijkheid van het UBO-register is en blijft een zware tegenvaller voor transparantie binnen de Nederlandse samenleving. Dat journalisten en maatschappelijke bedrijven wel hun toegang tot het register behouden geeft echter hoop dat de broodnodige transparantie over belangen in bedrijven er wel op den duur zal komen. Het zal echter zeker nog wel even duren voordat het evenwicht tussen het publieke verlangen naar

transparantie en het particulier verlangen naar privacy gevonden wordt. Tot die tijd is het belangrijk dat we als Nederlandse samenleving blijven erkennen dat er juist meer en niet minder transparantie nodig is rondom financiële belangen.

Verder heeft TI-NL meegewerkt aan het rapport "[Up to the task?](#)" van Transparency International over de inzet van de G7-landen en Nederland bij de bevrozing en inbeslagname van Russisch geld. Als een reactie op de Russische invasie in Oekraïne hebben Westerse overheden sancties tegen de Russische politieke en economische elite ingevoerd. De sancties zijn gericht tegen personen die verantwoordelijk zijn voor het ondersteunen of financieren van de oorlog. Vermoedelijk bevindt meer dan de helft van de welvaart van deze elite zich buiten Rusland. Doordat deze gelden bewust verborgen worden door middel van complexe financiële constructies, is de jacht op Russisch geld een stevige uitdaging. Uit de analyse is gebleken dat Nederland weinig ambitieus is bij het uitvoeren van de sancties en zich meer in moet zetten voor bevrozing en inbeslagname van Russisch geld.

3. POLITIEKE INTEGRITEIT

In het kader van de doelstelling omtrent een transparante en integere lobby in Nederland heeft TI-NL drie projecten uitgevoerd in 2021:

- A. [Integrity Watch 3.0](#)
- B. [Stedelijke integriteit](#)
- C. [Lifting the lid on lobbying](#)

a) [Integrity Watch 3.0](#)

Dit project ten behoeve van het toezicht op potentiële belangenverstrengeling in de Nederlandse politiek, gefinancierd door de Europese Commissie en in samenwerking met TI-S, TI-EU en verschillende chapters, is een vervolg op Integrity Watch en loopt van januari 2022 t/m december 2023. Het totale projectbudget is €18.936 en het budget voor 2022 bedroeg € 7.798 (zie jaarrekening in de bijlage voor uitgebreidere financiële verslaglegging).

Met dit project bouwt TI-NL verder aan de website [integritywatch.nl](#), een platform waar journalisten, wetenschappers en andere geïnteresseerden informatie kunnen vinden over de nevenfuncties, ontvangen geschenken en reizen van de Nederlandse Eerste en Tweede Kamerleden. Binnen dit project werken we samen met andere Europese TI-afdelingen (doel is dat gegevens tussen verschillende EU-landen met elkaar te vergelijken zijn) aan het in kaart brengen van deze informatie en worden er op regelmatige basis uitkomsten en ervaringen uitgewisseld.

In 2022 heeft TI-NL een onderzoek gedaan naar de aanwezigheid, toegankelijkheid en naleving van regelgeving van o.a. overheidsbegrotingen, openbare aanbestedingen, gegevens over stemgedrag van parlementariërs in de Tweede Kamer en vermogen en belangen van ambtenaren. Daarnaast is er een kader opgezet voor het monitoren en evalueren van Integrity Watch en wordt er momenteel een National Advisory Group samengesteld met experts die fungeren als klankbord tijdens het vervolg van dit project.

Terwijl de Tweede Kamer er eind 2022 voor koos om strengere regels voor lobbyisten op de lange baan te schuiven, zette TI-NL een concrete stap om de politiek toch wat transparanter te maken. [Via Integrity Watch](#) werden de agenda's van alle bewindslieden inzichtelijk en onderzoekbaar gemaakt. "Zolang de overheid het zelf niet doet, doen wij het," [zegt](#) directeur Lousewies van der Laan.

b) [Stedelijke Integriteit](#)

Dit project ten behoeve van het waarborgen van integriteit op lokaal niveau, gefinancierd door Donald Kalf, loopt van 2020 t/m 2022. Het totale projectbudget is €50.000 en het budget voor 2022 bedroeg €5.310 (zie jaarrekening in de bijlage voor uitgebreidere financiële verslaglegging).

Integrity close to citizens is een verkennend onderzoek naar integriteitssystemen in vijf Europese lokale gemeenten, in het kader van het project Stedelijke Integriteit. Dit verkennende onderzoek is gelanceerd tijdens een rondetafel "Integrity Close

to Citizens” op 25 februari 2021. Verschillende gemeentes in de EU en experts op het gebied van lokale integriteit gingen met elkaar in gesprek over het belang en de toekomst van lokale integriteitssystemen.

Specifiek in het kader van de Gemeenteraadsverkiezingen, heeft TI-NL onder dit project de transparantie van de giftenregisters van verschillende gemeenten in Nederland onderzocht. De resultaten van dit onderzoek zijn weergegeven in het onderzoeksrapport [“Giftenregisters in Nederland”](#). Om (de schijn van) belangenverstrengeling tegen te gaan, is het van belang dat lokale politici naast hun nevenfuncties, ook de giften, die ze ontvangen, publiekelijk maken. Ons steekproefonderzoek bij gemeenten in alle provincies liet zien dat hier nog een wereld te winnen is. Naar aanleiding van ons onderzoek werkten we samen met de Nederlandse Vereniging van Raadsleden. Gezamenlijk is er een [motie](#) gedeeld met raadsleden om een verplicht giftenregister in te voeren voor de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022. Als laatste is er [een rapport](#) ten behoeve van de “integriteitsprijs” opgesteld. Het rapport onderzocht de verkiezingsprogramma’s van politieke partijen in Amsterdam en beoordeelde in hoeverre zij de thema’s integriteit, lobby en klokkenluiders als prioriteit opgenomen hadden. Partij voor de Dieren kwam hier als winnaar uit de bus en nam – bij de Stopera in Amsterdam – de integriteitsprijs 2022 in ontvangst.

Voor dit project heeft TI-NL in 2022 de kwaliteit van integriteitssystemen in verschillende gemeenten in Nederland in kaart gebracht. Het rapport wordt in 2023 gepubliceerd. Uit de voorlopige analyse blijkt dat grote gemeentes t.o.v. kleine- en middelgrote gemeentes aanzienlijk meer maatregelen nemen om corruptie en integriteitsrisico’s te beheersen.

c) Lifting the lid on lobbying

Dit project beoogt meer transparantie en verantwoording in de politiek op het gebied van lobbyen. Dit project liep van mei 2021 t/m december 2022. Het totale budget voor dit project was €38.390 waarvan €34.551 werd gefinancierd door Stichting Goeie Grutten. In 2022 was het budget voor dit project €28.837 (zie jaarrekening in de bijlage voor uitgebreidere financiële verslaglegging).

Met dit project wil TI-NL inzicht verschaffen in de mate van lobbytransparantie en de overheid aansporen om door middel van lobbyregulering de risico’s van ongepaste beïnvloeding te beperken. Wij geloven in een gelijk speelveld in onze democratie waarbij burgers en kleine organisaties evenveel toegang moeten hebben tot beleidsprocessen als grote multinationals of anderen die dure lobbyisten in kunnen huren.

TI-NL [analyseerde](#) alle stukken die sinds 2013 gepubliceerd zijn over de lobbyparagraaf op de Tweede Kamer website. Uit de analyse blijkt dat moties voor de lobbyparagraaf structureel slecht worden omgezet in beleid. TI-NL heeft hier verschillende stukken over geschreven en op de website gepubliceerd. Daarnaast wordt er momenteel aan het eindrapport gewerkt waarin de uitkomsten uit het onderzoek worden gepresenteerd en aanbevelingen worden gedaan voor een meer evenwichtige en ethisch verantwoorde belangenbehartiging in publieke besluitvorming.

TI-NL heeft input gegeven op [de initiatiefnota](#) van Dassen en Omtzigt, die in april werd gepubliceerd. In de nota wordt TI-NL genoemd als geconsulteerde expert. Voorafgaand en naar aanleiding van die nota heeft TI-NL verschillende lobbyactiviteiten ondernomen. TI-NL heeft in de aanloop naar de eerste bespreking van de nota gesproken bij NPO Radio 1; daar was ook Pieter Omtzigt. Tijdens het debat over de initiatiefnota noemde ook GroenLinks TI-NL, naar aanleiding van het persbericht dat TI-NL verstuurd had.

Het informele lobbyverbod dat naar aanleiding van [de commotie](#) rondom Cora van Nieuwenhuizen tot stand kwam (september 2021) moet nog steeds wettelijk worden vastgelegd. Met dat doel werd in 2021 een motie ingediend. Hier houden wij een vinger aan de pols en blijven we druk uitoefenen voor heldere regels. Op de valreep van 2022 publiceerde de Minister van Binnenlandse Zaken ter consultatie de Wet gewezen bewindspersonen; het resultaat van een intensieve lobby.

TI-NL heeft zich tijdens in 2022 hardgemaakt voor strengere regulering en meer openbaring van partijfinanciën. TI-NL heeft in de aanloop naar het debat verschillende advocacy gesprekken gehad met politieke partijen, waarin onze aanbevelingen naar voren zijn gebracht. Dit heeft geleid tot verschillende amendementen in het initiële wetsvoorstel van

de Minister van Binnenlandse Zaken. Tot grote tevredenheid van TI-NL heeft een meerderheid in de Tweede Kamer half april vóór de wijziging van [de Wet financiering politieke partijen](#) (Wfpp) gestemd, waardoor er strengere regels komen; o.a. een verbod op donaties van buiten Nederland, een donatieplafond van €100.000 en een publicatieplicht van bedragen boven €1000. Deze regels werden eind 2022 vastgelegd in de ter consultatie gelegde opvolger van Wfpp: de Wet op de Politieke Partijen. Hierin worden veel van bovengenoemde regels ook toegepast op het lokale niveau; en positieve ontwikkeling.

De weigering van FvD leider Baudet [om zijn neveninkomsten](#) op te geven is een eerste toets van de werking van het mede door ons gevraagde onafhankelijk toezicht op naleving van de integriteitsregels voor Tweede Kamerleden. Wij volgen het functioneren van het nieuwe College Onderzoek Integriteit en geven advies waar nodig.

BEWUSTWORDING EN ZICHTBAARHEID CORRUPTIE

TI-NL heeft zich ook in 2022 weer ingezet om de bewustwording en zichtbaarheid van corruptie te vergroten. Dit jaar is uitgebreid aandacht besteed aan het verspreiden van de boodschap van TI-NL. TI-NL heeft wederom een groot aantal lezingen gegeven, bijeenkomsten georganiseerd en pleitbezorgingswerkzaamheden verricht. Door diverse bestuursleden en medewerkers is gesproken met beleidsmakers, politici, institutionele partners, diverse TI-afdelingen en een uiteenlopende groep van journalisten, geïnteresseerden en bedrijven wat op verschillende plaatsen in dit jaarverslag wordt toegelicht.

23 sept '22
Strukton-eigenaar Sanderink verdacht van omkoping Saoedische prins

Glencore schikt in corruptie- en omkopingszaken

INTERVIEW · 6 FEBRUARI 2022 · 12 MIN

Schrijver en journalist Roel Janssen: 'Rol Nederland in internationale belastingontwijking is beschamend'

Oorlog in Oekraïne

Zelensky grijpt in om einde te maken aan corruptie in oorlogseconomie

Opinie Conflict

Klokkenluiders krijgen in Nederland te weinig steun

Wie misstanden aankaart, belandt al snel in een juridische conflict met de werkgever. Maar daarmee is niemand echt geholpen, betogen mediators Janny Dierx en Rob van Eijbergen.

HSBC weer beschuldigd van frontrunning na ontslag klokkenluider

18 DECEMBER 2022

Cash uit Qatar: hoe kon dit gebeuren in het Europees Parlement?

Antifraudebureau onderzoekt Kroes' lobby voor Uber

Nederland pleit voor internationaal strafhof tegen corruptie

TI-NL IN HET NIEUWS

Met grote regelmaat komt TI-NL in het nieuws. In de periode van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2022 is TI 329 keer vermeld of aangehaald in de Nederlandse media. Dat is bijna een verdubbeling t.o.v. 2021 met 182 vermeldingen in het Nederlandse nieuws en geeft invulling aan de doelstelling van TI-NL om meer zichtbaarheid te genereren. Hieronder volgt een selectie van artikelen en items van TI-NL in de media:

- 13 januari 2022: BNR: [‘Meer politici op app met verdwijnende chats, vrees voor wegsmoffelen gevoelige communicatie’](#)
- 13 maart 2022: Binnenlands Bestuur: [‘Bescherm nu eindelijk de klokkenluider’](#)
- 29 maart 2022: Trouw: [‘Nederland verzekerde deals tussen ondernemers en vertrouwelingen van Poetin’](#)
- 5 april 2022: Financieel Dagblad: [‘Benoeming Blok komt rijkelijk laat, Russisch miljarden zijn allang weg’](#).
- 5 april 2022: NRC: [‘Stef Blok, kijk ook naar het ontnemen van fout vermogen’](#).
- 15 april 2022: Follow the Money: [‘Hugo de Jonge, Sywert en de mondkapjesdeal: in het buitenland zou dit corruptie heten’](#)

- 2 juli 2022: NPO radio 1: 'Wat blijft – klokkenluider Frits Veerman'
- 11 juli 2022: De Groene Amsterdammer: 'Belastingdienst schond regels ten gunste van Uber'.
- 14 juli 2022: Financieel Dagblad: 'De Uber-lobby van Neelie Kroes had in Nederland gewoon gemogen'.
- 15 juli 2022: Het Parool: 'Een deel van de Tweede Kamerleden houdt zich niet aan de eigen gedragsregels ten aanzien van geschenken'.
- 19 september 2022: Spraakmakers op Radio 1, Lousewies gaat in gesprek met Pieter Omtzigt over integriteit in de Nederlandse politiek.
- 13 november 2022: Financieel Dagblad: 'Energie, paarden en luxe vastgoed: de belangen van Qatar in Nederland'.
- 30 november 2022: Volkskrant: 'Opinie: Waakhonden van de democratie worden ook in nieuwe klokkenluiderswet aan hun lot overgelaten'.
- 6 december 2022: Financieel Dagblad: 'UBO uitspraak is ook slecht nieuws voor bedrijven'.
- 8 december 2022: BNR: 'Transparency International: nieuwe klokkenluider wet tadeloze tijger'.

TI-NL OP DE WEBSITE

Een groot deel van de werkzaamheden van TI-NL en TI wereldwijd bestaat uit het doen van onderzoek, het volgen van ontwikkelingen en het verzamelen van kennis over het onderwerp corruptie (in de breedste zin van het woord). Voor TI-NL is de website de voornaamste plek deze bevindingen te presenteren. Om het bereik te vergroten werden de geplaatste artikelen dagelijks op Facebook gedeeld en met enige regelmaat op Twitter of LinkedIn gepost.

De website van TI-NL heeft het afgelopen jaar gemiddeld 220 bezoeken per dag gehad tegen 200 per dag in 2021. Op de website worden publicaties, artikelen en opiniestukken geplaatst.

De [top 5](#) best gelezen nieuwsberichten uit 2022 op de website van TI-NL zijn:

1. [CPI 2021: Corruptiebestrijding stagneert wereldwijd, Nederland blijft een obstakel in aanpak](#)
2. [Vacature: TI-NL zoekt een nieuwe voorzitter van het bestuur](#)
3. [Steun Oekraïne: loop mee en stop corruptie](#)
4. [IJzersterke notitie Omtzigt kan klokkenluidersbescherming in Nederland echt vooruit helpen](#)
5. [TI-NL start 2023 met een nieuwe strategie en een uitgebreid bestuur](#)

DE NIEUWSBRIEF

Regelmatig brengt TI-NL een nieuwsbrief uit. In 2022 heeft TI-NL 10 keer de nieuwsbrief *Integritijd* uitgebracht, die gestuurd wordt aan alle leden van TI-NL. In deze nieuwsbrief vinden de leden de meest recente, uitgelichte artikelen van de website gerelateerd aan (de bestrijding van) corruptie, fraude en omkoping. Daarnaast bevat de nieuwsbrief voor de leden een agenda en nieuws over de organisatie. In 2022 werd de nieuwsbrief aan 277 leden en 88 Young TI-leden gestuurd. Deze nieuwsbrieven werden gemiddeld genomen door 60% van de leden gelezen. Verder wordt ook met regelmaat een nieuwsbrief aan de inmiddels ruim 2.000 nieuwsbrieflezers gestuurd. Deze nieuwsbrieven werden gemiddeld genomen door ruim een derde van de ontvangers gelezen.

TI-NL OP SOCIALE MEDIA

Transparency International Nederland beschikt over een:

- Twitter-account: [@transparencynl](#)
- Facebook-account: www.facebook.com/transparencynl
- LinkedIn-account: <https://www.linkedin.com/company/transparency-international-nederland>

Belangrijke doelstellingen voor TI-NL waren:

- Het werven van leden;
- Het aantrekken van volgers/ likes op social media;
- Het onderhouden van contact met de leden door onder andere het opstellen van een wekelijkse nieuwsbrief en communicatie via de website;
- Het vergroten van de naamsbekendheid en zichtbaarheid;

- Het delen van informatie met de samenleving;
- Het communiceren van de resultaten van de inhoudelijke prioriteiten.

Volgers 2021: 1476
Volgers 2022: 1590

Volgers 2021: 1586
Volgers 2022: 2205

Volgers 2021: 2364
Volgers 2022: 2412

II. INTEGRITEIT: EEN KERNWAARDE IN NEDERLAND

Een belangrijke waarde bij het bestrijden van corruptie is 'integriteit', wat in essentie een onderdeel is van de cultuur van een persoon, een bedrijf, organisatie of een land. Integriteit omvat elementen van zorgvuldigheid, eerlijkheid, rechtschapenheid en betrouwbaarheid. Integer zijn wordt vaak gezien als het tegenovergestelde van corrupt zijn en is daarom een populaire term bij corruptiebestrijders. Niet alleen personen kunnen integer zijn, ook organisaties of processen.

De uitvoering van de verwachtingen, afspraken en regels in Nederland en daarbuiten zijn afhankelijk van de integriteit van betrokkenen. Uit recente grotere en kleinere corruptieschandalen in Nederland blijkt dat het noodzakelijk is integriteit en transparantie te vergroten. De roep om een betere cultuur – bij bestuurders in de politiek, overheden of bedrijven - wordt versterkt door toenemende internationale druk om corruptie te voorkomen en te bestrijden. Het gaat bij corruptie uiteindelijk om gedrag van mensen. We willen beter begrijpen wat werkt bij het voorkomen en bestrijden van corrupt gedrag en wat mensen motiveert zich tegen corruptie te verzetten. Voortvloeiend uit de doelstellingen in de strategie 2019-2022 heeft TI-NL ook in 2022 aandacht besteed aan een open cultuur binnen organisaties en het institutionaliseren en verankeren van integriteit in die organisaties.

In 2022 was er in brede kring in Nederland opnieuw verhoogde aandacht voor het onderwerp corruptie. Begin 2022 was er nog volop aandacht voor Cora van Nieuwenhuizen die een overstap maakte naar de Vereniging Energie Nederland. Een controversiële stap, waarin de schijn van belangenverstrengeling niet kon worden vermeden. Al snel bleek dat de draaideur ook welig tiert op het ambtelijk niveau. Zo vertrok Focco Vijselaar, directeur-generaal Bedrijfsleven en Innovatie bij het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, naar de werkgeversvereniging VNO-NCW. Ook de Tweede Kamer moet nodig in de spiegel kijken. 2022 was het eerste jaar dat het College van Onderzoek Integriteit een sanctie oplegde namelijk aan Thierry Baudet voor het niet-opgeven van zijn nevenfuncties. De sanctie maakte weinig indruk op het Kamerlid.

Dat politici hierover proactief transparant moeten zijn, is al jaren een aanbeveling van GRECO. Dit heeft geleid tot enkele positieve ontwikkelingen. Kamerleden Pieter Omtzigt en Laurens Dassen publiceerden een initiatiefnota op basis van de 8 aanbevelingen gedaan door GRECO in haar vijfde evaluatieronde. In de nota brengen zij aanvullende aanbevelingen naar voren die de integriteitsregels en integriteitscultuur voor bewindspersonen moet verbeteren.

Op het lokale niveau speelde de nasleep van verscheidene integriteitschandalen. Zo werd het onderzoek afgerond naar een Limburgse CDA'er die subsidiegeld wegluisde naar zijn eigen BV. Hoewel veel van zijn partijgenoten op de hoogte waren van het schandaal en dit jaren onder tapijt werd geschoven, concludeerden de onderzoekers van de provincie dat er weinig mis was met de integriteitsregels van Limburg. Dit terwijl onafhankelijke onderzoekers constateerden dat er nog steeds identificeerbare problemen zijn in de provincie. Dat het CDA nog stappen te maken heeft bleek ook uit de Politieke Integriteitsindex [2022](#), waarin het CDA voor het derde jaar op rij bovenaan stond.

De verhoogde aandacht voor integriteit(schendingen) zou moeten resulteren in adequate preventie, opsporing en vervolging van corruptie in binnen- en buitenland, gepleegd door organisaties en individuen in de publieke en private sector; straffeloosheid mag geen optie zijn. Waar wetten en standaarden tekortschieten, zetten wij ons in deze te versterken. Ook het monitoren van de toepassing en handhaving van bestaande wetten is een belangrijk onderdeel van ons werk.

INTEGRITEIT IN BESLUITVORMINGSPROCESSEN

In de [Nationale Integriteit Systeem \(NIS\)-studie](#) uit 2012 concludeerde TI-NL al dat men in Nederland liever spreekt over integriteit en transparantie dan corruptie. Tegelijkertijd gaat het dan vaak niet over de eigen integriteit of die van directe collega's, maar eerder die van andere instituties en actoren. In de publieke en private sector is geïnvesteerd in het ontwikkelen en implementeren van integriteitsbeleid. Maar ook hier geldt dat het nog niet overal te vinden is en het toepassen van zulk beleid nog steeds te wensen overlaat, zoals incidenten in 2022 nog eens lieten zien. Een van de doelstellingen van TI-NL is om integriteit in te bedden in besluitvorming op alle niveaus en binnen alle geledingen van de maatschappij en om de versterking van het denken over integriteit in een vroeg stadium – het onderwijs – de aandacht te geven die het verdient.

POSITIE VAN NEDERLAND OP DE CPI

De *Corruption Perceptions Index* geeft een beeld van het vermeende niveau van corruptie in de publieke sector in Nederland. Met een achtste positie in de ranglijst wordt Nederland nog steeds gezien als een van landen met een weinig corrupte publieke sector, maar nooit eerder was de score voor Nederland (80) zo laag. Dit komt onder meer door het ontbreken van adequate maatregelen op het gebied van politieke integriteit, wat leidt tot een 'draaideur' voor bewindspersonen en gebrekkige controle op financiering van politieke partijen. Als het gaat om toezicht op de invloed van lobbyisten op de politiek hoort Nederland tot de zwakst gereguleerde landen in West-Europa.

INTEGRITEIT ALS ONDERDEEL VAN HET CURRICULUM

Om de inbedding van integriteit in besluitvorming op alle niveaus en binnen alle geledingen van de maatschappij te bevorderen, is educatie essentieel. Door in een vroeg stadium het begrip integriteit te introduceren in onderwijsprogramma's, is het de ambitie van TI-NL integriteit beter in de cultuur van mensen te verankeren. Doel is dat het makkelijker een natuurlijk onderdeel zal worden van besluiten die mensen nemen, zowel in de privésfeer als op de werkvloer.

De ontwikkeling en het verstevigen van het morele besef van mensen is essentieel voor de preventie van corruptie. De onderwerpen ethiek en integriteit zijn dan ook van groot belang in het hoger onderwijs. Zeker wanneer het gaat om studies waarbij beroepsethiek en professionele integriteit een grote rol zullen spelen in het werkzame leven van die studenten.

[“Integriteit hoort in ieder businessmodel en in elke overheidsorganisatie thuis. Dat vraagt om investeringen in opleiding en ontwikkeling. Te beginnen op school.”](#)

NETWERK INTEGRITEIT

Daartoe is in 2019 de commissie Netwerk Integriteit opgericht, die in 2022 is omgedoopt tot de commissie Onderzoek ethiek en integriteit in het hoger onderwijs. In juli 2021 is door de commissie een verkennend onderzoek uitgevoerd bij 14 universiteiten met als belangrijkste vragen hoe belangrijk het onderwerp ethiek wordt gevonden, hoeveel aandacht eraan wordt gegeven en welke instrumenten worden ingezet om de gestelde doelen te bereiken. De bevindingen van dit onderzoek zijn in 2021 vastgelegd in een eindrapport. Verschillende bacheloropleidingen aan universiteiten zijn met elkaar vergeleken. In december 2021 is het rapport aangeboden aan Pieter Duisenberg van de Vereniging van Universiteiten die aan het onderzoek zijn commitment heeft afgegeven.

Op 28 maart 2022 is een online rondetafelgesprek met docenten van de universiteiten georganiseerd. Verdiepingsgesprekken hebben verhelderd wat leeft bij de docenten op het gebied van educatie in ethiek en integriteit. Het heeft een goede inkijk gegeven in de huidige en gewenste opleidingen en inzicht gegeven in wat er zou moeten worden verbeterd. De uitkomsten van het rondetafelgesprek zijn vastgelegd in een verslag.

In 2022 is samenwerking gezocht met diverse hogescholen. Daarnaast heeft de commissie plannen gemaakt om een conferentie te verzorgen. Het doel van de conferentie is om het onderwerp educatie in ethiek en integriteit binnen het hoger onderwijs verder te agenderen en te verkennen hoe we ethiek en integriteit verder kunnen bestendigen en verankeren binnen onderwijsprogramma's. Ook wordt onderzocht of vanuit de commissie de activiteiten van de Integrity School kunnen worden onderzocht.

SPREKERSBIJDRAGEN TI-NL

Door lezingen, trainingen en workshops te geven wil TI-NL verder inhoud geven aan de doelstelling om integriteit in te bedden in curricula. Hieronder volgt een selectie van de sprekersbijdragen van TI-NL in 2022:

- 31 maart 2022: Lousewies van der Laan en bestuurslid Jeroen Brabers spreken bij de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants over corruptie en de rol van compliance officers.
- 14 april 2022: bezoek Mexicaanse ambassadeur aan TI-NL, gesprek over best practices in aanpak van corruptie in zowel Mexico als Nederland.
- 29 april 2022: Young-TI geeft een training over integriteit en lobby bij het landelijk congres bestuurskunde voor studenten.
- 13 mei 2022: MVO Nederland in de serie "Ode aan het ongemak": Wat ongemak in de boardroom betekent voor bestuurders en commissarissen.
- 18 mei 2022: "Goedemorgen Commissaris"; hoe krijg je integriteit in de DNA van een bedrijf – met 50 commissarissen en co-referent Zeger van der Wal.
- 23 mei 2022: Rotary Scheveningen, over integriteit in Nederland en de rol van TI-NL.
- 1 juni 2022: World Justice Forum over business governance met de SDG 16 coalitie.
- 8 juni 2022: Panel Universiteit Leiden over Global Governance en het vervolgen van grensoverschrijdende criminaliteit.
- 28 september 2022: op uitnodiging van de Nederlandse ambassade in Panama en Panamese collega's hebben Lousewies van der Laan en Deltaris (lid van ons Business Integrity Forum) bijgedragen aan een webinar voor Nederlandse bedrijven aldaar over het tegengaan van buitenlandse omkoping en corruptie.
- 6 oktober 2022: op uitnodiging van de vaste commissie van Binnenlandse Zaken heeft Lotte Rooijendijk deelgenomen aan het rondetafelgesprek in de Tweede Kamer over de implementatie van de EU-klokkenluidersrichtlijn.
- 11 oktober 2022: seminar "Compliance in de internationale handel" bij Kneppelhout Advocaten, Rotterdam.
- 18 oktober 2022: workshop "Whistleblower protection in the Dutch private sector" bij Transparency International, Berlijn.
- 3 november 2022: Fraude Film Festival, panellist bij de films The Kingmaker en Toxic Beauty.
- 10 november 2022: conferentie "Democracy under threat - Anti-corruption within the Framework of Democracy Promotion; Policies and Practices", Den Haag.
- 29 november 2022: High-Level Roundtable on Anti-Corruption, World Forum, Den Haag.
- 15 december 2022: Gastcollege, Compliance Minor, Haagse Hogeschool door bestuurslid Jeroen Brabers.

III. TI-NL: DE ANTI-CORRUPTIE ORGANISATIE IN NEDERLAND

FIRST IN MIND ALS KENNISCENTRUM

TI-NL heeft een unieke positie in Nederland omdat zij als enige *Civil Society Organisation* kennis heeft van en ervaring heeft met corruptiebestrijding en daarmee samenhangende thematiek. Wij zijn onafhankelijk, hebben geen commercieel oogmerk en maken onderdeel uit van een groot internationaal netwerk, waarbij het uitwisselen van kennis en ervaringen van grote waarde is. Door goed onderbouwd onderzoek te presenteren en actief het gesprek met alle betrokkenen aan te gaan en te faciliteren, speelt TI-NL een sleutelrol binnen de anti-corruptie beweging in Nederland. TI-NL wordt dan ook veelvuldig gevraagd input te geven in wetgevingsprocessen, deel te nemen aan diverse commissies en andere anti-corruptie initiatieven en duiding en commentaar te leveren in de media en te spreken op conferenties en andere bijeenkomsten in binnen- en buitenland.

INPUT WETGEVINGSPROCESSEN

TI-NL wordt gezien als een belangrijke partner voor input bij anti-corruptie initiatieven. We worden regelmatig geciteerd in Kamerbrieven en Kamervragen worden geregeld gesteld n.a.v. onze communicatie met Kamerleden.

- TI-NL heeft in 2022 middels gesprekken en position papers meermalen input gegeven aan de Minister van BZK, de Tweede Kamer en de Eerste Kamer inzake de implementatie van de EU-richtlijn Klokkenluidersbescherming, heeft meegeschreven aan aangenomen moties en amendementen ter versterking van het wetsvoorstel ter bescherming van klokkenluiders en van onze tien aanbevelingen zijn er vijf aangenomen in de uiteindelijke wet.
- TI-NL heeft in 2022 input gegeven op de [initiatiefnota](#) van Pieter Omtzigt waarin 15 concrete voorstellen worden gedaan tot de verbetering van de bescherming van klokkenluiders.
- TI-NL heeft zich in 2022 hardgemaakt voor strengere regulering en meer openbaring van partijfinanciën. TI-NL heeft in de aanloop naar het debat verschillende gesprekken gehad met politieke partijen, waarin onze aanbevelingen naar voren zijn gebracht. Dit heeft geleid tot verschillende amendementen in het initiële wetsvoorstel van de Minister van Binnenlandse Zaken.

- TI-NL heeft input gegeven op de initiatiefnota van Dassen en Omtzigt over integriteit bij bewindspersonen en de ambtelijke top van ministeries, die in april 2022 werd gepubliceerd.
- Er zijn vier belangrijke moties aangenomen in lijn met onze aanbevelingen van het lobbyproject. Zo zijn er na ons lobbywerk moties voor open agenda's aangenomen, afschaffing van de lobbypas, een afkoelperiode voor ministers en een lobbyregister dat ontmoetingen openbaar maakt aangenomen.

DEELNAME COMMISSIES EN ANDERE ANTI-CORRUPTIE INITIATIEVEN

- TI-NL heeft een bijdrage geleverd aan de consultatie van de Europese Commissie voor haar Rule of Law report.
- TI-NL heeft in oktober 2022 als expert deelgenomen aan het rondetafelgesprek in Tweede Kamer over de implementatie van de EU-klokkenluidersrichtlijn.
- TI-NL heeft diverse malen contact gehad met verschillende Tweede Kamerleden waaronder Joost Sneller, Hind Dekker-Abdulaziz, Renske Leijten en Pieter Omtzigt, en input gegeven op twee Initiatiefnota's, Kamervragen, amendementen en moties. Ook is er veelvuldig gewerkt met medewerkers van Kamerleden.
- TI-NL is onderdeel geworden van het (tijdelijke) initiatief Democratie onder Druk, een samenwerkingsverband van NGOs die strijden voor versterking van de democratie, rechtsstaat en anti-corruptie in binnen- en buitenland. Een van de doelstellingen is om Nederland een actievere rol te laten spelen bij de Summit for Democracy, een initiatief van de Amerikaanse president Joe Biden gericht op het tegengaan van autoritaire regimes, het bestrijden van corruptie en het beschermen van mensenrechten.

ZINVOL LIDMAATSCHAP EN STERKE ONAFHANKELIJKE ORGANISATIE

Om succesvol te zijn in de strijd tegen corruptie hebben wij steun nodig van anderen. Steun stelt ons in staat om voldoende kennis en kunde in eigen gelederen te hebben om i) op een aantal terreinen, waarop geen andere Nederlandse NGOs actief zijn, impact te hebben, ii) in te spelen op actualiteiten, iii) de groei van het aantal onderwerpen dat TI-NL wil bestrijden te kunnen bolwerken en iv) onze stem blijvend te kunnen laten horen in het publieke debat.

TI-NL heeft betrokken (business) leden met expertise op het gebied van corruptiebestrijding en het bevorderen van integriteit. Door het mobiliseren en delen van kennis en ervaring van leden (bestuurskundigen, juristen, accountants en andere experts) beoogt TI-NL corruptie zichtbaar te maken en daardoor beleidsmakers, ondernemingen en burgers te stimuleren zich voor effectieve corruptiebestrijding in te zetten.

Door de samenwerking met en het bijeenbrengen van verschillende stakeholders kunnen oplossingen gevonden worden voor complexe vraagstukken. Juist als overheid, bedrijfsleven, wetenschap en politiek samenwerken met maatschappelijke organisaties zoals TI-NL kunnen we samen de gedroomde samenleving zonder corruptie dichterbij brengen.

INDIVIDUELE LEDEN

TI-NL hecht veel waarde aan haar individuele leden. Zij dragen bij aan onze missie voor een transparanter Nederland en versterken de positie van TI-NL. Hierdoor kan de organisatie meer invloed uitoefenen op regelgeving en beleid. Met behulp van de bijdrage van leden kan TI-NL specialistische kennis aanboren en haar doelstellingen beter realiseren.

Leden hebben toegang tot informatie, onderzoeken en het netwerk van TI. Zij hebben ook toegang tot bijeenkomsten van TI-NL, al dan niet met andere organisaties gezamenlijk georganiseerd. Bovendien ontvangen leden regelmatig de nieuwsbrief *Integritijd* en kunnen ze minimaal eens per jaar een Algemene Ledenvergadering (ALV) bijwonen, die vaak door de bijdrage van een externe spreker of een presentatie van een TI-rapport een inhoudelijke component heeft.

Op 15 februari 2022 was er een virtuele ALV met als hoofdonderwerp een voorstel tot wijziging van de Statuten. De aanleiding voor wijziging van de Statuten waren wetswijzigingen (Wet bestuur en toezicht rechtspersonen en ANBI-wetgeving), aanpassen aan nieuwe juridische ontwikkelingen en best practices en aanpassen aan de ontwikkelingen binnen TI-NL, zoals de Raad van Advies en de benoeming van een Directeur. Er werd 32 keer voor de voorgestelde wijziging van de Statuten gestemd door 26 aanwezige leden en 6 volmachten, 0 keer tegen gestemd en 0 keer onthouden.

van stem. Er werd derhalve besloten de statuten te wijzigen overeenkomstig de concept-akte van statutenwijziging die de leden drie weken voorafgaand aan de ALV tezamen met de oproep en agenda hebben ontvangen.

Na twee jaar konden we op 9 mei 2022 weer een ALV organiseren in het Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT), waar TI-NL gevestigd is met haar kantoor. Tijdens deze ALV zijn het jaarverslag en de jaarrekening vastgesteld, heeft het bestuur decharge gekregen en is de kascommissie herbenoemd.

De derde ALV van het jaar vond plaats op 13 december 2022. Ook deze ALV vond plaats in het KIT en stond geheel in het licht van de nieuwe strategie tegen corruptie 2023-2027 en de benoeming van vijf nieuwe bestuursleden, waaronder een nieuwe voorzitter. Na afloop gaf projectmedewerker Bart Vollebergh een presentatie over het Nederlandse lobbylandschap onder de titel "Lifting the lid on Lobbying".

TI-NL had eind 2022 240 leden (versus 218 in 2021). Er hebben 204 leden hun contributie betaald in 2022 (versus 178 in 2021). De totale inkomsten uit contributies zijn €12.231 (zie voor ontvangen contributiegelden de jaarrekening in de bijlage). Hiervan is €10.200 afkomstig uit contributiegelden over 2022 van individuele leden. De overige inkomsten á €2.031 zijn achterstallige contributiebetalingen uit de periode 2020-2021.

KENNIS & EXPERTISE

TI-NL werkt graag samen met leden die zich professioneel met vraagstukken van integriteit, transparantie, aansprakelijkheid en corruptie bezighouden. TI-NL kan dankzij adviezen van deze deskundige leden met gezag reageren op de actualiteit en anticiperen op nieuwe ontwikkelingen. Leden kunnen op basis van hun expertise gevraagd worden lid te worden van een commissie of werkgroep.

COMMISSIE BESCHERMING KLOKKENLUIDERS

Zo functioneert al sinds 2006 de commissie Bescherming Klokkenluiders. Deze commissie monitort de Wet Huis voor Klokkenluiders, de activiteiten van het Huis voor Klokkenluiders (HvK) en andere ontwikkelingen op het gebied van klokkenluiden, zoals de implementatie van de nieuwe EU-klokkenluidersrichtlijn. In 2022 is de commissie enkele keren bij elkaar gekomen.

TI-NL is erg actief op het gebied van klokkenluidersbescherming, iets dat van groot belang is in een samenleving waar transparantie een kernwaarde zou moeten zijn. Beschermingsmaatregelen door middel van effectieve wetgeving betreffende klokkenluiden, interne meldregelingen binnen bedrijven, overheidsinstanties en organisaties, worden al lange tijd bepleit door TI-NL en de Commissie Bescherming Klokkenluiders. Er is veel samenwerking tussen TI-NL en partners die gelijke interesses en prioriteiten hebben, zoals FNV, werkgevers, de Expertgroep klokkenluiden, Huis voor de Klokkenluiders, ervaringsdeskundigen zoals de kinderen van Frits Veerman, en Tweede Kamerleden die veel aandacht en energie steken in klokkenluidersbescherming zoals Renske Leijten en Pieter Omtzigt.

Een belangrijk onderwerp voor de Commissie Bescherming Klokkenluiders in 2022 was de EU-klokkenluidersrichtlijn die eind 2021 moest zijn geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving. Namens TI-NL heeft onze projectleider Lotte Rooijendijk met ondersteuning van de Commissie Klokkenluidersbescherming deelgenomen aan een rondetafelgesprek van de Tweede Kamer om advies te geven over de implementatie van deze EU-richtlijn. Tijdens dit rondetafelgesprek heeft TI-NL samen met andere organisaties benadrukt dat de richtlijn goed moet worden omgezet naar Nederlandse wetgeving. Door dit soort gesprekken te voeren met verschillende stakeholders kan TI-NL haar stem laten horen over onderwerpen die van groot belang zijn voor ons.

WERKGROEP TRANSPARANTE GELDSTROMEN

In 2022 heeft de TI-NL werkgroep Transparante Geldstromen haar pleidooi voor een openbaar UBO-register voortgezet. In de Nederlandse context focuste TI-NL op het functioneren van het UBO-register in de strijd tegen illegale geldstromen. Met input vanuit de werkgroep organiseerde TI-NL op 1 juli 2022 de UBO-conferentie: de zoektocht naar het verborgen kapitaal waar duidelijk werd dat het Nederlandse UBO-register onder de maat presteert. De grote moeite die Nederland

de afgelopen periode had om Russisch kapitaal te vinden, legde de vinger op de zere plek. De Nederlandse overheid bleek last te hebben van het intransparante systeem dat het zelf heeft gecreëerd, waardoor eigendom makkelijk kan worden verhuuld en niet genoeg kan worden gedaan om witwassen, misdaadfinanciering en belastingontwijking aan te pakken. Nederland staat niet voor niets op de 12^e plaats in de Financial Secrecy Index, de ranglijst van minst transparante landen ter wereld. We kwamen tot de conclusie dat een functioneel UBO-register in ieder geval gratis toegankelijk en publiekelijk beschikbaar moet zijn, dat de data die hierin staat compleet en geverifieerd moet zijn en dat het aanleveren van foutieve of incomplete UBO-informatie een boete op kan leveren.

Maar we werden ook teruggeworpen in de tijd. Eind 2022 oordeelde het Europese Hof van Justitie dat UBO-registers om privacyredenen niet langer algemeen inzichtelijk mogen zijn voor het grote publiek. Minister Kaag van Financiën liet in een Kamerbrief weten dat ze daarom de Kamer van Koophandel heeft verzocht de verstrekking van informatie uit het UBO-register “per direct” stop te zetten. Het Hof heeft geoordeeld dat vanaf nu alleen organisaties met een ‘legitiem belang’ toegang verschaft mag worden tot het UBO-register. Hieronder vallen organisaties met een wettelijke verplichting zoals de Belastingdienst en de FIOD, maar ook journalisten en maatschappelijke organisaties. Tot op heden is onduidelijk hoe dit legitiem belang ingevuld gaat worden en het UBO-register zit nog steeds op slot. Het openen en functioneel maken van het UBO-register is de komende tijd een van de speerpunten van de werkgroep Transparante Geldstromen.

COMMISSIE BUSINESS INTEGRITY

TI-NL heeft sinds haar oprichting in 1999 ruime ervaring in de samenwerking met bedrijven om integriteit in de private sector te bevorderen. TI-NL verbindt zich ertoe bij te dragen aan het bij elkaar brengen van en samenwerken met personen, overheden, bedrijven en (internationale) organisaties binnen het veld van corruptiebestrijding. Daarnaast wil TI-NL voorlopers een podium bieden om anderen te overtuigen van het belang van eerlijk en transparant zakendoen. Dit doet TI-NL onder andere door samen te werken met de leden van het Business Integrity Forum (BIF), een forum dat is opgericht door TI-NL voor bedrijven die het gedachtegoed van TI-NL delen.

TI-NL streeft ook naar verhoging van het niveau van zakelijk ethisch gedrag en praktijken. Daarbij zijn de bedrijven verenigd in het Business Integrity Forum van TI-NL een belangrijke samenwerkingspartner en verstrekken die BIF-leden financiële middelen voor de algemene ondersteuning van het werk van TI-NL en specifieke projecten en publicaties. De commissie Business Integrity stelt zich ten doel extra leden te werven en mocht in 2022 Allen & Overy, Fox-IT en Ikea verwelkomen als nieuwe leden. Eind 2022 telt het BIF in totaal 22 leden en bedraagt het totaal aan inkomsten uit het BIF €68.000 (zie specificatie BIF-leden in de jaarrekening in bijlage).

Ook in het afgelopen jaar heeft het BIF zich sterk gemaakt tegen corruptie in de private sector. Dit werd gedaan door interactieve samenwerking met de BIF-leden en door een forum te faciliteren waar bedrijven van TI-NL, maar zeker ook van elkaar kunnen leren. Verschillende manieren die het BIF gebruikt om het niveau van integer zakelijk gedrag binnen het bedrijfsleven te bevorderen zijn:

- **BIF-bijeenkomsten**

De Commissie Business Integrity begon het jaar vanwege de coronarestricties met een digitale nieuwjaarsreceptie in januari 2022. De opkomst was groot en hier werd geïnventariseerd wat de behoeften van de leden zijn. Ook konden de nieuwe leden zich voorstellen. Voor de BIF-bijeenkomsten wordt gestreefd naar een gevarieerd aanbod, niet alleen de uitgesproken compliance en governance onderwerpen maar ook alle aspecten van integriteit en transparantie met steeds meer aandacht voor cultuur en gedrag.

BIF-bijeenkomst: Risk Model Management – 9 februari 2022

Op 9 februari vond een hybride BIF-bijeenkomst plaats met medewerking van Rabobank en Triodos bank. Tijdens deze bijeenkomst stond het identificeren van compliance- en integriteitsrisico's centraal. Om deze risico's zichtbaar te maken en te beheersen, zijn als hulpmiddel modellen ontworpen: Risk Model Management. Juist nu, in deze digitale wereld, is Risk Model Management essentieel. Tijdens de bijeenkomst bespraken vier gastsprekers onder andere de toepasbaarheid, voordelen, uitdagingen en de mogelijke valkuilen van Risk Model Management.

BIF-bijeenkomst: “Integriteit van organisaties” – 12 mei 2022

Tijdens de BIF-bijeenkomst op 12 mei nam psycholoog en hoogleraar Integriteit Rob van Eijbergen ons mee in zijn verhaal over sociale veiligheid en integriteit van organisaties. Het belang van een veilige organisatiecultuur is actueler dan ooit. Binnen een onveilige sociale omgeving is er geen ruimte voor het bieden van tegenspraak en wordt het lastig om dialogen, die juist zo belangrijk zijn, aan te gaan. Na de boeiende presentatie gingen de aanwezigen in groepen het gesprek met elkaar aan over dilemma's en aspecten van sociale veiligheid die tijdens de presentatie aan bod kwamen.

BIF-bijeenkomst “Waardegedreven ondernemen: tot wat voor keuzes leidt dat?” – 1 september 2022

Organisaties hebben waarden waar zij voor staan en geven houvast aan werknemers over hoe zij zich moeten gedragen. “Waardegedreven ondernemen” kan soms echter tot lastige ethische dilemma's leiden. Tijdens de derde BIF-bijeenkomst van 2022 ging Anne Marie de Bleeck, Business Lead Klantintegriteit bij Triodos Bank Nederland, in op deze ethische dilemma's besproken. De tweede gastspreker, Leen Paape hoogleraar Corporate Governance aan Nyenrode, is uitgebreid ingegaan op de bouwstenen die nodig zijn voor integer leiderschap.

BIF-bijeenkomst “Hoe om te gaan met sanctiemaatregelen in het nieuwe normaal?” - 17 november 2022

De leden van het Business Integrity Forum werden ontvangen door Kneppelhout Advocaten in Rotterdam. Er stonden drie sprekers op het programma uit verschillende werkgebieden over het thema Trade compliance en sanctiemaatregelen. Ferenc van Beek, regional compliance officer bij Siemens, sprak over de *export control assurance* en gaf interessante voorbeelden van de sanctiewetgeving in de praktijk. Nathan Oostindjer, senior beleidsmedewerker bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken (BuZa), nam de deelnemers van de bijeenkomst mee naar de laatste ontwikkelingen en de modernisering van het Nederlandse sanctiestelsel. Ten slotte sprak Tim Hesselink, sanctierechtadvocaat en belastingadviseur bij Kneppelhout, over de continu veranderende regelgeving, wereldwijde handelsconflicten en de toenemende globalisering en impact op trade-compliance maatregelen en sanctiewetgeving.

- **Workshops en trainingen**

In 2022 hebben de BIF-commissieleden en de Directeur meerdere trainingen en workshops gegeven op het gebied van integriteit en transparantie. Zo hebben de directeur Lousewies van der Laan en bestuurslid Jeroen Brabers op 31 maart 2022 [gesproken](#) bij de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants over corruptie en de rol van compliance officers. Verder hebben Lousewies van der Laan en Deltaris (BIF-lid) op 8 september 2022 op uitnodiging van de Nederlandse ambassade in Panama bijgedragen aan een webinar voor Nederlandse bedrijven actief in Panama over het tegengaan van buitenlandse omkoping en corruptie en eerlijk en integer zakendoen in het buitenland.

- **Financiering**

BIF-leden kunnen ook op een minder actieve manier bijdragen aan het bevorderen van integriteit en transparantie in Nederland. Jaarlijkse financiële bijdragen steunen het werk van TI-NL en kunnen ook dienen als ondersteuning van specifieke projecten of publicaties.

Het BIF is gericht op onderwerpen die onze businessleden raken en waar zij een rol kunnen spelen in het behalen van onze doelstellingen. Tenminste tweemaal per jaar wordt een BIF-bijeenkomst georganiseerd waarvan het thema aansluit bij relevante ontwikkelingen, afgestemd met de BIF-leden. De leden hebben verder de mogelijkheid deel te nemen aan activiteiten en conferenties die TI-NL organiseert, al dan niet in samenwerking met andere organisaties of instellingen. De leden krijgen toegang tot TI-documentatie over corruptierisico's in het bedrijfsleven en tot het internationale netwerk van TI.

Om lid te kunnen worden van het BIF dienen bedrijven de *Code of Conduct* van TI-NL te onderschrijven en een *due diligence* procedure te doorlopen. Afhankelijk van de omvang van de organisatie bedraagt de jaarlijkse bijdrage voor nieuwe leden tussen €2.500 en €5.000,-. Ook kunnen leden een *in-kind* bijdrage aan TI-NL doen, bijvoorbeeld door het hosten van een evenement.

RAAD VAN ADVIES

Op 18 december 2019 heeft het bestuur van TI-NL een Raad van Advies aangesteld. Leden voor de Raad van Advies zijn op voordracht van het bestuur benoemd voor een termijn van maximaal drie jaar. Leden van de Raad van Advies zijn maximaal één keer herbenoembaar. De Raad van Advies (RvA) bestaat uit ten minste drie personen. Zij verbinden zich onbezoldigd aan TI-NL en hebben in 2022 ook een statutair vastgelegde rol gekregen.

Per eind 2022 bestaat de Raad van Advies uit:

- Tom de Bruijn, voorzitter
- Geert Corstens
- Joanne Kellermann
- Leo Huberts
- Marcel Pheijffer

We namen begin 2022 afscheid van RvA-lid Jacqueline Tammenoms Bakker. Tom de Bruijn keerde na zijn ministerschap van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking terug naar de Raad van Advies en wel als voorzitter. Ook sprak hij tijdens een door TI-NL georganiseerde sessie over een nationaal anti-corruptieplan bij de conferentie Democratie onder Druk in oktober 2022. Verder is er op 14 september 2022 een diner-pensant georganiseerd met de Raad van Advies, waarbij de nieuwe concept-strategie is gepresenteerd waarop de RvA-leden feedback hebben gegeven.

COMMISSIE YOUNG TI

De commissie Young TI, het jongerenplatform tegen corruptie, geeft met coördinatie van TI-NL invulling aan de activiteiten voor jongeren en bouwt het Young TI-netwerk verder uit. Young TI bestaat nu uit 3 commissieleden, waarvan één de commissie voorziet.

Young TI biedt informatie over de thema's van Transparency International, bijeenkomsten over corruptie-gerelateerde onderwerpen en een netwerk voor geïnteresseerden. Ook is Young TI beschikbaar voor presentaties voor verschillende partijen. Verder heeft Young TI de ambitie om in de toekomst samen te werken met diverse universiteiten, studentenverenigingen en soortgelijke organisaties.

Medio juni 2022 presenteerde de commissie hun jaarplan aan het bestuur van TI-NL. Naar aanleiding daarvan werd op voordracht van de commissie besloten dat Young TI-leden, na jarenlang lage inkomsten en wanbetalingen, sindsdien geen contributie meer betalen.

In 2022 heeft Young TI in samenwerking met verschillende partijen de doelgroep kunnen informeren over de thema's van TI-NL's in de strijd tegen corruptie en voor meer transparantie en integriteit. Zo waren ze te gast bij de Career Night van de Universiteit van Leiden, spraken ze op het ledencongres van de politieke partij Volt en gaven ze twee workshops op het Landelijk Congres der Bestuurskunde. Verder was de voorzitter van de commissie te gast in een podcast. Tenslotte heeft Young TI tijd geïnvesteerd in de social media accounts. Dit resulteerde in meer volgers en een aantal reposts van populaire accounts. Al met al hebben de activiteiten van Young TI in 2022 gezorgd voor meer naamsbekendheid.

ORGANISATIE & BESTUUR

Op organisatorisch vlak lag in 2022 de prioriteit bij het ontwikkelen van een nieuwe strategie tegen corruptie voor de komende vijf jaar, het genereren van meer zichtbaarheid en de bestending van de financiering van TI-NL om een financieel gezonde organisatie te worden en blijven, en om uitbreiding in slagkracht mogelijk te maken. Naast een verlenging van de institutionele financiering vanuit Adessium hebben we ons ook gefocust op het laten groeien van het Business Integrity Forum. We hebben geïnvesteerd in het vinden van nieuwe BIF-leden en met regelmaat bijeenkomsten georganiseerd.

Onderstaande afbeelding geeft de organisatiestructuur van Transparency International Nederland per 31 december 2022 weer:

Raad van Advies • Tom de Bruijn • Geert Corstens • Joanne Kellermann • Leo Huberts • Marcel Pheijffer			
Algemene Leden Vergadering • Individuele leden TI-NL • Kascommissie: Florian Heidecke, Andrew Hoffmans en Hans Pijl		Transparency International Wereldwijd met secretariaat in Berlijn (TI-S)	
Bestuur • Frans Eusman, voorzitter • Anneke Slob, vicevoorzitter • Jeroen Brabers, secretaris • Betty Feenstra, penningmeester • Peter van Veen, algemeen bestuurslid • Belle Webster, algemeen bestuurslid • Leonard Zijlstra, algemeen bestuurslid • Frits Kuiper, algemeen bestuurslid			
Kantoor • Lousewies van der Laan, Directeur • Lotte Rooijendijk, Project Lead • Bart Vollebergh, Project Officer • Nienke Vermeulen, Project coördinator (ZZP) • Andor Admiraal, communicatieadviseur (ZZP) • Stagiairs			
Commissie Bescherming Klokkenluiders • Jeroen Brabers, voorzitter • Rob van Eijbergen • Evita Slijper-Sips • Ton Blauw • Marjo van den Broek • Maartje Govaerts • Jenneke Blanken • Lotte Rooijendijk	Commissie Business Integrity Forum • Ilya van Haaren, voorzitter • Jeroen Brabers • Peter van Veen • Jaklien Wotte • Ep Hannema • Lousewies van der Laan	Commissie Netwerk Integriteit • Harm Meijer, voorzitter • Jeroen Brabers • Abiola Makinwa • Alain Hoekstra • Liesbeth Feikema • Caroline Schoone • Heleen Wagemans • Mauritus Wijffels • Bert Meeuwssen	Commissie Young TI • Lotte van Teunenbroek • Bas Bremer • Thom Vos

BESTUURSLEDEN

Leden van het bestuur van TI-NL kunnen voor maximaal drie termijnen van drie jaar worden gekozen – met dien verstande dat tussen de tweede termijn en herverkiezing voor de derde termijn een jaar in acht genomen dient te worden. Door de ALV kan in bijzondere gevallen worden afgeweken van de verkiezingstermijnen.

LEDEN VAN BESTUUR – ROOSTER VAN AFTREDEN

Naam	Benoemd	Einde lopende termijn	Afgetreden
Frans Eusman	13-12-2022	13-12-2025 (1 ^e termijn)	
Anneke Slob	13-12-2022	13-12-2025 (1 ^e termijn)	
Betty Feenstra	13-12-2022	13-12-2025 (1 ^e termijn)	
Belle Webster	13-12-2022	13-12-2025 (1 ^e termijn)	
Leonard Zijlstra	13-12-2022	13-12-2025 (1 ^e termijn)	
Frits Kuiper	20-04-2021	20-04-2024 (1 ^e termijn)	
Peter van Veen	05-04-2018	05-04-2024 (2 ^e termijn)	
Jeroen Brabers	31-10-2019	31-10-2025 (2 ^e termijn)	
Tessa Kits	31-10-2019	31-10-2022 (1 ^e termijn)	13-12-2022
Ilja van Haaren	20-04-2021	20-04-2024 (1 ^e termijn)	26-09-2022
Maarten Groothuizen	20-04-2021	20-04-2024 (1 ^e termijn)	01-07-2022
Birgitte van Haaren	30-06-2020	30-06-2023 (1 ^e termijn)	01-07-2022
Paul Vlaanderen	21-09-2017	21-09-2023 (2 ^e termijn)	01-04-2022

PORTEFEUILLES

Het bestuur werkt met portefeuilles: een takenpakket dat een bestuurder is toevertrouwd. De verdeling van de portefeuilles in 2022 was als volgt:

Frans Eusman (voorzitter vanaf 13 december 2022)
Algemene Zaken & Fondsenwerving

Jeroen Brabers (interim voorzitter t/m 12-12-2022 en secretaris)
Secretariële Zaken, Klokkenluidersbescherming & Netwerk Integriteit

Anneke Slob (vice-voorzitter vanaf 13-12-2022)
Algemene Zaken & Fondsenwerving

Frits Kuiper (penningmeester t/m 31-12-2022)
Financiële Zaken

Betty Feenstra (penningmeester vanaf 2023)
Fondsenwerving

Peter van Veen
Internationale Zaken & Business Integrity

Belle Webster (algemeen bestuurslid vanaf 13-12-2022)
Transparantie & technologie

Leonard Zijlstra (algemeen bestuurslid vanaf 13-12-2022)
Fondsenwerving & Integrity School

Tessa Kits (algemeen bestuurslid t/m 12-12-2022)
Transparante Geldstromen

Ilja van Haaren (algemeen bestuurslid t/m 26-09-2022)
Business Integrity & Fondsenwerving

Birgitte van Haaren (algemeen bestuurslid t/m 01-07-2022)
Transparantie & technologie

Maarten Groothuizen (algemeen bestuurslid t/m 01-07-2022)
Transparante geldstromen

SAMENSTELLING KANTOOR

Het Kantoor bestond in 2022 uit:

Lousewies van der Laan
Algemeen Directeur

Lousewies is sinds oktober 2020 algemeen directeur van TI-NL en geeft leiding aan de organisatie. Ze houdt zich bezig met het vergroten van de impact en zichtbaarheid van het werk van TI-NL. Verder bouwt ze het netwerk uit en onderhoudt ze contacten met relevante stakeholders.

Lotte Rooijendijk
Project Lead

Lotte is sinds januari 2016 werkzaam bij TI-NL en heeft in 2022 leiding gegeven aan de ontwikkeling en implementatie van projecten op het gebied van klokkenluidersbescherming en transparante geldstromen. Verder ondersteunt ze het bestuur bij het vormgeven en uitvoeren van de strategie en in de besluitvorming.

Bart Vollebergh
Project Officer

Bart is sinds juli 2021 werkzaam bij TI-NL en heeft in 2022 uitvoering gegeven aan meerdere projecten op het gebied van politieke integriteit. Ook heeft hij bestuurs- en procesondersteuning geboden.

Nienke Vermeulen
Projectcoördinator

Nienke heeft begin 2022 de Project Lead voor een deel van haar werkzaamheden vervangen. Bij TI-NL heeft zij projectvoorstellen en rapportages aan fondsen geschreven en het projectmanagement gedaan. Eind 2022 is Nienke gestart als coördinator van TI-NL's Integrity School.

Andor Admiraal
Communicatieadviseur & Persvoorlichter (ZZP)

Andor heeft in 2022 communicatieadvies uitgebracht voor een aantal projecten en de persvoorlichting van TI-NL verzorgd.

Stagiairs

Vrijwilligers

STAGIAIRS

In 2022 hebben meerdere stagiairs zich ingezet voor TI-NL:

- Klokkenluidersbescherming: Shalina Luthra
- Business Integrity: Bas Bremer, Dionne Stuijt en Osasu Idahor
- Transparante Geldstromen: Sabine van den Berg, Damiaan Goetstouwers, Danielle Graman Thomas van Neck
- Politiek: Debbie Duurland, Luuk van Roozendaal, Titus Hommels en Pieter Schermers

TI-NL is haar stagiairs erg dankbaar voor hun inzet en bijdrage aan de doelen van Transparency International Nederland in 2022. Hun enthousiasme en inspanning hebben TI-NL ook dit jaar weer verder gebracht. Zo is er hard gewerkt aan het rapport [“Lifting the Lid on Lobbying: Hidden Power and Influence in the Netherlands”](#) en de analyse over Nederland in [“Up to the Task: the state of play in countries committed to freezing and seizing Russian dirty money”](#). Ook zijn er vele stukken geschreven op de website en een aantal mooie online bijeenkomsten georganiseerd.

FINANCIËN EN FONDSSENWERVING

In 2022 heeft TI-NL, mede dankzij de voortgezette steun van Adessium en de toegenomen BIF-lidmaatschapsgelden, haar inkomsten ad €249.768 met €13.866 weten te vergroten ten opzichte van 2021. De jaarrekening van 2022 heeft echter een negatief resultaat ad €-33.128. Dit is deels te verklaren door het ingezette transitieproces naar een grotere en meer professionele organisatie en door enkele onverwachte tegenvallers. Zo waren de personeelskosten hoger, omdat we meer gebruik hebben gemaakt van de inzet van ZZP'ers voor verschillende projecten en ter vervanging van de projectleider tijdens haar verlof. Verder waren er tegenvallende projectinkomsten met een project vanuit de Europese Commissie dat tegen de verwachtingen in toch geen doorgang vond en het project Integrity School dat gepland was voor 2022 maar pas in 2023 van start ging. Tenslotte zijn in 2022 uitgaven gedaan om de transitie vorm te geven zoals een nieuwe strategie en vernieuwd bestuur, waar niet direct inkomsten tegenover stonden. In de komende jaren moeten de resultaten daarvan zichtbaar worden. De tendens van de afgelopen jaren was een positief resultaat tussen €10.000 en €20.000. Hierdoor hebben we voldoende eigen vermogen opgebouwd om dit negatieve resultaat op te kunnen vangen.

Sinds 2022 wordt het factureren van de leden gedaan door ons administratiekantoor Goed op Orde en liggen de inkomsten uit contributiebetalingen hoger.

Op aanbeveling van onze Kascommissie hebben we in 2022 ook een continuïteitsreservestrategie ontwikkeld. Voor de zomer heeft het bestuur besloten om 50% (6 maanden) van de jaarlijkse kosten aan te houden als continuïteitsreserve.

SAMENSTELLING KASCOMMISSIE

Naam	Benoemd	Herbenoemd	Einde lopende termijn
Florian Heidecke	20-04-2021	09-05-2022	09-05-2023
Hans Pijl	15-02-2022	09-05-2022	09-05-2023
Andrew Hoffmans	15-02-2022	09-05-2022	09-05-2023

De Kascommissie inspecteert de jaarrekening van TI-NL en verschaft op ad hoc basis adviezen. De Kascommissie bestond in 2022 uit drie leden van TI-NL: Florian Heidecke, Hans Pijl en Andrew Hoffmans. Deze leden worden jaarlijks op voorstel van het bestuur benoemd uit de leden van de vereniging door de algemene ledenvergadering voor een termijn van één jaar. Aftredende leden van de kascommissie zijn herbenoembaar voor maximaal drie termijnen van één jaar.

Nadere informatie omtrent de financiën is te vinden in de jaarrekening van 2022 in de bijlage.

FONDSENWERVING

De werkgroep Fondsenwerving kwam in 2022 meerdere malen bij elkaar om de fondsenwervingsstrategie te bespreken, potentiële donoren te benaderen en projectvoorstellen in te dienen. Het doel van de commissie is om de (diversiteit aan) fondsen te vergroten. De commissie Fondsenwerving heeft de volgende taken: het delen van informatie en advies aan bestuur en directie over relevante donorontwikkelingen, het meedenken over en meewerken aan een plan van aanpak voor specifieke donoren, het waar gepast meeschrijven aan specifieke subsidieaanvragen, en eventuele representatie van TI-NL naar (mogelijke) donoren.

De relatie met de bestaande donoren loopt goed. Adessium heeft ons vanaf april 2022 weer voor drie jaar institutionele financiering verstrekt (t/m maart 2025). Met deze ongeoormerkte financiering heeft TI-NL voor de komende jaren een mooie stabiele basis. Ook heeft Adessium ons samen gebracht met de Nederlandse Milieufederatie en Recycle Netwerk Benelux om te kijken naar de negatieve invloed van lobby op het Nederlandse klimaat en stikstofbeleid. Onder de naam "Identificeren en aanpakken van weeffouten in het besluitvormingssysteem van milieubeleid" is er medio 2022 een projectvoorstel ingediend bij Adessium en vanaf oktober 2022 is het project van start gegaan. Dit project is voor TI-NL een mooie kans om het goede werk wat we nu doen op het gebied van lobby en rechtsstaat te verbinden met een concrete casus die volop in de actualiteit staat, namelijk het klimaat- en stikstofbeleid.

Goeie Grutten heeft aangegeven, na het aflopen van het project "Lifting the lid on Lobbying" eind 2022, een vervolgtraject met TI-NL aan te willen gaan op het gebied van transparante lobby. Eind september 2022 hebben we een aanvraag voor een tweejarig project "Integere en transparante besluitvorming voor de 21ste eeuw" ingediend en in november heeft het bestuur van Goeie Grutten ons voorstel voor een vervolgproject vanaf januari 2023 goedgekeurd.

Ook zijn we bezig geweest met kansen bij nieuwe donoren. Voor de zomer 2022 hebben we een voorstel ingediend voor een "Integrity School" bij het Gieskes-Strijbis Fonds (GSF). Dit project hebben we voor 1 jaar toegekend gekregen met de inzet dat er daarna ook een tweede en derde jaar financiële ondersteuning van GSF voor de Integrity School zal komen. Dit project start formeel in 2023 maar in 2022 is hiervoor al voorbereidend werk verricht.

In juli 2022 hebben we gesproken met de Nationale Postcode Loterij. We willen in 2023 een plan uitwerken om in september 2023 een aanvraag te kunnen doen bij de Postcode Loterij.

Ook onderzochten we in 2022 of en hoe we zouden kunnen samenwerken met één van onze BIF-leden op terrein van transparante geldstromen en hebben we eind 2022 een aanvraag ingediend bij BIF-lid Allen & Overy omtrent de uitvoering van het sanctiebeleid door het Nederlandse bedrijfsleven in de aanloop naar de herziening van de Sanctiewet. Tenslotte zijn er gesprekken geweest met het Ministerie van Buitenlandse Zaken, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en Partnership for Transparency over het monitoren van ontwikkelingsgeld dat naar Oekraïne gaat voor wederopbouw en onderzochten we of we de samenwerking op het gebied van klokkenluidersbescherming met Stichting Democratie en Media kunnen voortzetten.

MONITORING & EVALUATIE

De *governance*-structuur van TI-NL geeft veelvuldig gelegenheid voor monitoring. Tijdens vergaderingen, ALV's, bijeenkomsten en rapportage-momenten doet TI-NL verslag van de ondernomen en geplande activiteiten en resultaten. Deze rapportagemomenten zorgen ook voor mogelijkheden tot evaluatie. Het bestuur en de algemeen directeur evalueren in beginsel alle activiteiten en resultaten, om te leren wat goed gaat en wat verbetering behoeft. Nadat eind 2020 nieuwe Governance Regels zijn opgesteld, is in 2021 het Huishoudelijk Reglement herzien en is gewerkt aan een voorstel tot wijziging van de statuten. Die statutenwijziging vond plaats op 7 maart 2022. Al deze wijzigingen vonden plaats om te voldoen aan wetswijzigingen, een wijzigingen van het recht en best practices.

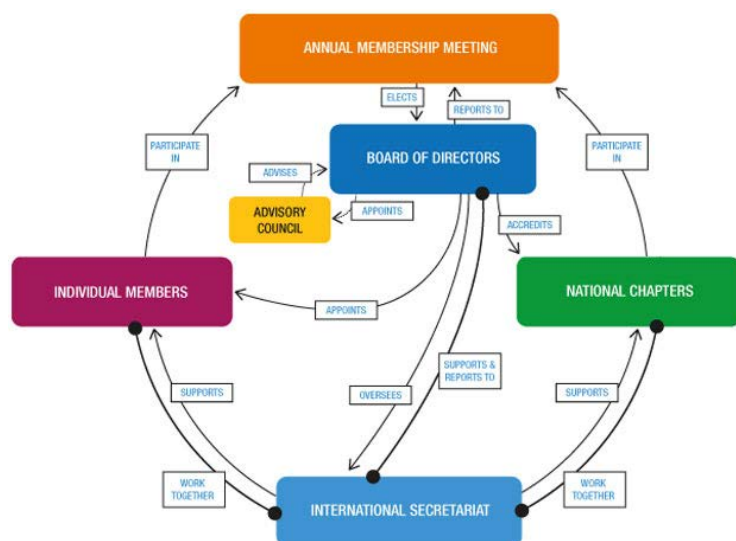
Verder zijn we onderdeel van een internationale beweging, wat onder meer betekent dat we eens in de drie jaar een accreditatieprocedure vanuit TI-S moeten doorlopen voor heraccreditering van TI-NL. Daarvoor hebben we in 2022 uitgebreid verslag gegeven, een aantal beleidsstukken waaronder het klachtenreglement herzien en een intern beleid tegen intimidatie aangenomen. Na de accreditatieprocedure te hebben doorlopen en een gesprek te hebben gevoerd met TI-S, is TI-NL begin februari 2023 opnieuw geaccrediteerd door het internationale TI-bestuur.

Verder is er nog specifieke controle door fondsen (Adessium) en andere verstrekkers van projectgelden (bijvoorbeeld Stichting Democratie & Media en Goeie Grutten). Ook hiervoor dient TI-NL aan specifieke rapportageverplichtingen te voldoen. Dat gebeurde ook in 2022 naar tevredenheid.

TI INTERNATIONAAL

De samenwerking met het internationale secretariaat verloopt goed. Grote wereldwijde rapporten zoals de Corruption Perceptions Index en de Global Corruption Barometer zijn ook van belang voor TI-NL. Er is veel expertise op het secretariaat - bijvoorbeeld op het gebied van UBO-transparantie - en er is dan ook goede samenwerking op verschillende dossiers. Chapters in landen waar vrijheid onder druk staat leunen vaak sterk op het secretariaat en de hulplijn voor melders van corruptie geeft praktische steun aan dappere activisten. Daarom is een goed functionerend secretariaat voor ons van groot belang.

ANNUAL MEMBERSHIP MEETING 2022

Transparency International is een beweging die uit verschillende elementen bestaat: een wereldwijd netwerk van *chapters*, zoals TI Nederland, het internationale secretariaat, een Board of Directors, individuele leden, een adviesraad en andere vrijwilligers. De beweging wordt bestuurd door het Transparency International Charter, het secretariaat.

Het uiteindelijke besluitvormende orgaan van TI is de jaarlijkse lidmaatschapsvergadering (AMM),

waarin geaccrediteerde *chapters* en individuele leden samenkomen om kwesties te bespreken, resoluties aan te nemen en de Board of Directors, het centrale bestuursorgaan, te kiezen. De AMM houdt zich vooral bezig met administratieve en bestuurlijke zaken, zoals de begroting, lidmaatschap en toezicht op de implementatie van de 10-jarenstrategie die in 2020 is vastgesteld.

De jaarlijkse ledenvergadering (Annual Membership Meeting – AMM) van Transparency International, virtueel gehouden op 26 en 27 november 2022, heeft één nieuw bestuurslid gekozen en zes resoluties aangenomen om de beweging te helpen de grootste uitdagingen effectief aan te pakken:

- 1) TI-accreditatiebeleid (nationale chapters en partners): de AMM heeft een resolutie aangenomen om het TI-accreditatiebeleid te herzien, wat de beweging zal helpen haar wereldwijde aanwezigheid uit te breiden en de transparantie in het proces te vergroten.
- 2) Actie tot 2026: wereldwijd onrecht overwinnen en de democratie verdedigen door de versterking van integriteit. De resolutie benadrukt de rol die corruptie speelt bij het bestendigen van de klimaatcrisis, het democratisch verval en de groeiende ongelijkheid, en de AMM richt zich met het aannemen van deze resolutie op twee belangrijke gebieden: het mobiliseren van de vraag naar politieke integriteit en het stimuleren van rechtvaardigheid, gelijkheid en democratie.
- 3) De ongerechtvaardigde en wrede oorlog van Rusland tegen Oekraïne veroordelen en prioriteiten stellen: de strijd tegen de wereldwijde kleptocratie. Met het aannemen van deze resolutie roept de AMM regeringen op om strengere maatregelen te nemen om de stroom van illegale gelden te stoppen en mazen in de wet te dichtn die kleptocraten en corrupten in staat stellen een veilige haven te vinden voor de opbrengsten van corruptie. Ze eisen ook specifiek de uitbreiding van economische en juridische sancties tegen corrupte functionarissen die het regime van Vladimir Poetin steunen en de vervolging van zijn westerse facilitators. Dit plaatst de strijd tegen kleptocratie centraal in de volgende strategische cyclus.
- 4) De betrokkenheid van TI binnen het Extractive Industries Transparency Initiative versterken. De AMM stemde met het aannemen van deze resolutie in met het versterken van de betrokkenheid bij het Extractive Industries Transparency Initiative om het publieke

debat rond energietransitie en gerelateerde corruptierisico's in de winningssector vorm te geven.

- 5) De strijd tegen transnationale corruptie: de bestaande systemen versterken. De AMM nam ook een resolutie aan, ontworpen door TI-NL en TI-Canada, om de noodzaak te erkennen van het actief betrekken van het maatschappelijk middenveld bij de bestrijding van transnationale corruptie, onder meer bij de handhaving en uitvoering van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen corruptie. Het benadrukte de waarde van meer regionale en flexibele, internationale rechtsmechanismen die rekening houden met verschillende omstandigheden over de hele wereld, in plaats van één enkel internationaal tribunaal voor corruptiebestrijding.
- 6) Verdedigen van de rechtmatig belang voor toegang tot informatie over uiteindelijke belanghebbenden voor het algemene publiek, maatschappelijke organisaties en journalisten. Na het besluit van het Europees Hof van Justitie (HvJ-EU) om bepalingen van de EU-anti-witwasrichtlijn te schrappen die openbare toegang tot registers van uiteindelijke begunstigden mogelijk maakten, nam de AMM een resolutie aan waarin de EU wordt opgeroepen open toegang te verschaffen tot informatie en transparantie rondom de UBO's.

De AMM bevestigde in 2022 ook de benoeming van de onafhankelijke leden Onyinyechi Ough en Duncan Wood, herkozen bestuursleden Susan Côté-Freeman en François Valérien, en koos één nieuw bestuurslid: Andrés Hernández, uitvoerend directeur van Transparency International Colombia.

III. VOORUITBLIK

De oorlog in Oekraïne zal ook in 2023 een stempel drukken op de prioriteiten van Europa en Nederland. Op dit moment gaat er al veel geld naar Oekraïne, deels humanitaire hulp, deels voor wederopbouw van het land en uiteraard erg veel wapens. Wij hopen een bijdrage te kunnen leveren aan het monitoren van deze geldstromen, zodat er transparantie is, er verantwoording wordt afgelegd en het niet bijdraagt aan corruptie. Na het uitbreken van de oorlog was er kortstondig politieke wil om de kleptocraten aan te pakken. Het werd duidelijk dat Nederland al jaren een beschamend verdienmodel heeft waarmee het illegale geldstromen uit de hele wereld faciliteert. De aandacht voor deze aanpak lijkt te verslappen, terwijl we juist nu echte oplossingen moeten ontwikkelen.

Met de inwerkingtreding van nieuwe klokkenluiderswetgeving op 18 februari 2023 begint hopelijk een nieuw tijdperk voor de bescherming van klokkenluiders in Nederland. Hoe de nieuwe wetgeving zal worden toegepast zal in de praktijk moeten blijken en hier willen wij een bijdrage aan leveren.

Het valt op dat de aanpak van onze speerpunten versnipperd is bij de Rijksoverheid. Ministeries werken langs elkaar heen en begrijpen niet dat de aanpak van witwassen, het beschermen van klokkenluiders, het bevorderen van politieke integriteit en een effectieve aanpak van ondermijning allemaal onderdelen zijn van het bevorderen van een cultuur van integriteit. Ze hebben geen gedeelde taal en er is geen nationaal anti-corruptie actieplan. We hebben de ambitie om een “cultuur van integriteit” als concept in het Nederlandse discours te brengen. We willen het onderwerp en de manier waarop het samenhangt op verschillende beleidsterreinen op de politieke agenda krijgen.

Door de Toeslagenaffaire en de schade van de gaswinning in Groningen staat het vertrouwen in de politiek op een zeer laag pitje. Binnen Den Haag roept men om een vernieuwde bestuurscultuur, maar deze komt nauwelijks van de grond. Ondertussen neemt de politieke versnippering en polarisatie toe. Vertrouwen van burgers in hun overheid en bestuurders is een essentieel onderdeel van een sterke democratie. Vandaar dat we blijven inzetten op het tegengaan van politieke belangenverstrengeling. Met het aantreden van veel nieuwe Statenleden na de Provinciale Statenverkiezingen is het belangrijk de aanpak van belangverstrengeling op de politieke agenda blijft staan.

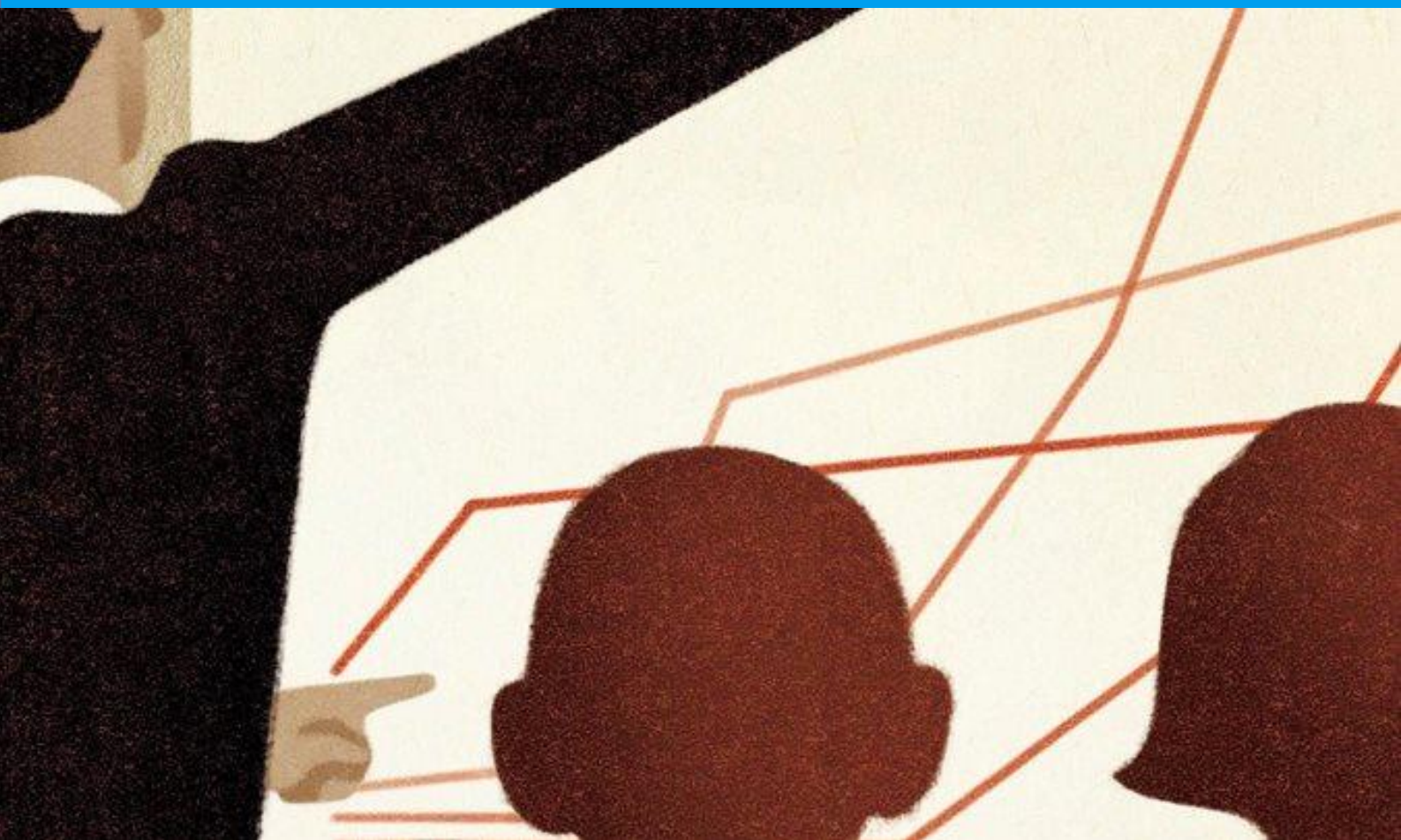
Juist door de onderstroom van onvrede en wantrouwen in de samenleving, is het urgenter dan ooit dat het bevorderen van integriteit een centrale plek krijgt in het Nederlandse beleid. Deels willen we deze cultuur van integriteit bevorderen door de Integrity School. Maar ook door het aandragen van oplossingen voor hardnekkige problemen en het bieden van handelingsperspectief op concrete speerpunten hopen we een bijdrage te leveren aan het verminderen van de machteloosheid die mensen voelen. We willen ons onderzoek en onze *advocacy* dan ook meer koppelen aan de actualiteit en het publieke debat. Daar is met de politieke aardverschuiving naar aanleiding van de uitslag van de Provinciale Statenverkiezingen, die grotendeels voortvloeide uit onvrede, alle aanleiding toe.

We werken samen met mensen en organisaties bij de overheid, bedrijfsleven, wetenschap en politiek. Deze “multi-stakeholder community” breidt zich steeds meer uit. We willen ook in de komende jaren meer partners en donoren aan ons binden. We zijn heel blij met de ledengroei van het afgelopen jaar en zien ook dat steeds meer bedrijven zich willen aansluiten. We willen deze groei doorzetten om op die manier op een stevige financiële basis te kunnen werken aan onze doelstellingen. Het vergroten van onze zichtbaarheid en het zijn van een betrouwbare partner voor het bedrijfsleven, de overheid en de politiek die constructief willen nadenken over het hebben van een handelingsperspectief hoort daarbij. Het is een belangrijk

onderdeel van onze strategie om zichtbaar te zijn op onze thema's, dus we zullen ook in 2023 de actualiteit aangrijpen om onze oplossingen en visie aan beleidsmakers kenbaar te maken.

Uiteraard hebben we ook oog voor de risico's. Als kleine vereniging met weinig medewerkers zal het een grote uitdaging worden om de organisatie klaar te stomen voor groei. Oude processen en systemen zullen verbeterd moeten worden. We zullen nieuwe collega's moeten rekruteren om te zorgen dat we de projecten waartoe we ons verplicht hebben goed te kunnen uitvoeren. In 2025 hebben we geen toezegging meer voor ongebonden financiering. Vandaar dat we sterk zullen inzetten op het versterken van de financiële stabiliteit op de lange termijn. In dat kader zullen we samen met andere NGOs werk maken van het ontvangen van overheidssteun, uiteraard op gepaste afstand zodat onze onafhankelijkheid op geen enkele wijze in het geding zou kunnen komen.

V. BIJLAGE: JAARREKENING 2022

JAARREKENING 2022

TRANSPARENCY INTERNATIONAL NEDERLAND
TER GOEDKEURING VAN DE ALV OP 20 APRIL 2023

Transparency International Nederland (TI-NL) is de Nederlandse afdeling van de wereldwijde anti-corruptie organisatie Transparency International.

Het is onze **missie** een einde te maken aan corruptie, onder andere door middel van het bevorderen van transparantie, integriteit en verantwoording op alle niveaus en binnen alle sectoren van de maatschappij.

Onze **visie** is een wereld waarin de overheid, het bedrijfsleven, de maatschappij en het dagelijks leven van mensen vrij zijn van corruptie.

Onze **kernwaarden** zijn transparantie, integriteit, democratie, solidariteit, moed, rechtvaardigheid en verantwoordelijkheid.

INHOUD

JAARREKENING 2022	2
BALANS	3
RESULTATENREKENING	5
GRONDSLAGEN	6
TOELICHTING BALANS	8
TOELICHTING RESULTATENREKENING	10

JAARREKENING 2022

BALANS

	31 dec 2022	31 dec 2021
ACTIVA		
Vorderingen en overlopende activa		
Debiteuren	17.850	4.000
Belastingen en premies sociale verzekeringen te vordere	10.977	0
Vordering ter zake van pensioenen	4.145	3.926
Overlopende activa	32.154	30.256
	65.126	38.182
Liquide middelen		
Rekening courant bank	57.519	63.515
Spaarrekening	94.894	100.000
Paypall	250	250
	152.663	163.765
	217.789	201.947

BALANS

	31 dec 2022		31 dec 2021
PASSIVA			
Vermogen			
Vermogen	135.649		121.593
Opbrengst / (tekort)	<u>-33.128</u>		<u>14.054</u>
	102.521		135.647
Kortlopende schulden			
Schulden aan Crediteuren	32.765		4.040
Belastingen en premies sociale verzekeringen te betalen	210		210
Overlopende passiva	<u>82.293</u>		<u>62.050</u>
	115.268		66.300
	<u>217.789</u>		<u>201.947</u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2022		2021
Baten	249.768		235.902
Baten	249.768		235.902
Personeelskosten	211.926		178.639
Afschrijvingen	0		315
Huisvesting	15.194		14.441
Kantoorkosten	4.349		2.109
Verenigingskosten	14.787		2.671
Algemene kosten	18.471		11.768
Projectkosten niet personeel gerelateerd	17.708		11.586
Totaal Lasten	282.435		221.529
Saldo voor financiële baten en lasten	-32.667		14.373
Financiële baten & lasten	-461		-319
Saldo van baten en lasten	-33.128		14.054

GRONDSLAGEN

Algemeen

Activiteiten

De activiteiten van Vereniging Transparency International, statutair gevestigd op de Mauritskade 64 Kamer 2D-3 1092 AD te Amsterdam bestaan voornamelijk uit onderzoek en bewustwording op het gebied van integriteit.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en de passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Omrekening van vreemde valuta's

Vorderingen, schulden en verplichtingen in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Transacties in vreemde valuta's gedurende de verslagperiode worden in de jaarrekening verwerkt tegen de koers die geldt op de datum van de transactie. De uit de omrekening per balansdatum voortvloeiende koersverschillen worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening.

De buitenlandse groepsmaatschappijen en deelnemingen kwalificeren als bedrijfsuitoefening in het buitenland met een andere functionele valuta dan die van de vennootschap. Voor de omrekening van de jaarrekening van deze bedrijfsuitoefening in het buitenland wordt de koers op balansdatum gehanteerd voor balansposten en de gemiddelde koers voor de posten van de winst-en-verliesrekening. De omrekeningsverschillen die optreden, worden rechtstreeks ten gunste of ten laste van het eigen vermogen gebracht.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Opbrengsten voortvloeiend uit de verkoop van goederen worden verantwoord op het moment dat alle belangrijke rechten op economische voordelen alsmede alle belangrijke risico's zijn overgegaan op de koper. De kostprijs van deze goederen wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht. De kostprijs van deze diensten wordt aan dezelfde periode toegerekend.

De aan het onderhanden werk toe te rekenen winst wordt bepaald op basis van de op balansdatum aan het werk bestede kosten. De netto-opbrengstwaarde is gebaseerd op een verwachte verkoopprijs onder aftrek van nog te maken kosten voor voltooiing en verkoop.

Bruto-marge

De bruto-marge bestaat uit de netto-omzet, de wijziging in de voorraad gereed product goederen in bewerking, de geactiveerde productie ten behoeve van het eigen bedrijf, de overige bedrijfsopbrengsten, de kosten van grond- en hulpstoffen en de kosten van uitbesteed werk en andere externe kosten. Hierbij wordt onder netto-omzet verstaan de opbrengst van de in het verslagjaar geleverde goederen en verleende diensten onder aftrek van kortingen en de over de omzet geheven belastingen.

Exploitatiesubsidies

Exploitatiesubsidies worden ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde uitgaven komen/waarin de opbrengsten zijn gederfd/waarin het exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Buitengewone baten en lasten

Onder buitengewone baten en lasten worden verstaan baten en lasten die voortvloeien uit handelingen en gebeurtenissen die duidelijk te onderscheiden zijn van de activiteiten in het kader van de gewone bedrijfsuitoefening en derhalve een zeer incidenteel karakter hebben.

TOELICHTING OP DE BALANS

	<u>31 dec 2022</u>	<u>31 dec 2021</u>
<u>Vorderingen en overlopende activa</u>		
Debiteuren		
Debiteuren	<u>17.850</u>	<u>4.000</u>
	17.850	4.000
Belastingen en premies sociale verzekeringen te vorderen		
Loonheffing	<u>10.977</u>	<u>0</u>
	10.977	0
Vordering ter zake van pensioenen		
Pensioenen	<u>4.145</u>	<u>3.926</u>
	4.145	3.926
Overlopende activa		
Nog te factureren omzet	1.250	5.083
Vooruitbetaalde bedragen	3.800	4.145
Nog te vorderen subsidies	<u>27.104</u>	<u>21.028</u>
	32.154	30.256
<u>Liquide middelen</u>		
Rekening courant bank		
Lopende rekening Rabobank	<u>57.519</u>	<u>63.515</u>
	57.519	63.515
Spaarrekening		
Spaarrekening	<u>94.894</u>	<u>100.000</u>
	94.894	100.000
Paypal		
Paypal	<u>250</u>	<u>250</u>
	250	250

TOELICHTING OP DE BALANS

Vermogen

	<u>31 dec 2022</u>	<u>31 dec 2021</u>
Vermogen		
Vermogen	135.649	121.593
Opbrengst/ (tekort)	-33.128	14.054
	<u>102.521</u>	<u>135.647</u>

Kortlopende schulden

	<u>31 dec 2022</u>	<u>31 dec 2021</u>
Schulden aan Crediteuren		
Crediteuren	32.765	4.040
	<u>32.765</u>	<u>4.040</u>
Belastingen en premies sociale verzekeringen te betalen		
Te betalen omzetbelasting	210	210
	<u>210</u>	<u>210</u>
Overlopende passiva		
Vooruitontvangen (project)subsidies	75.724	55.102
Reservering vakantiegeld	6.569	6.093
Te betalen overige kosten	0	855
	<u>82.293</u>	<u>62.050</u>

TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Baten		
Ontvangen contributies individuele leden	12.231	8.949
Donaties en giften individuele leden	2.123	6.523
Ontvangen contributies Young TI-leden	30	15
Ontvangen contributies BIF-leden	68.000	64.645
Institutionele donaties en giften	95.000	55.000
Projectinkomsten	74.284	94.470
Sprekersvergoeding	1.100	6.300
Overige inkomsten	-3.000	0
	249.768	235.902

Individuele leden:

TI-NL had in 2022 240 betalingsplichtige leden (versus 218 in 2021) waarvan 204 leden hun contributie hebben betaald in 2022 (versus 178 in 2021). De overige inkomsten á €2.031 zijn achterstallige contributiebetalingen uit de periode 2020-2021. Sinds GoedOpOrde.nl de facturen uitstuurt, liggen de inkomsten uit contributiebetalingen hoger.

Young TI-leden:

In 2022 zijn er 98 Young TI-leden (versus 89 in 2021). Bij bestuursbesluit in juni 2022 op voordracht van de Commissie Young TI, betalen Young TI-leden, na jarenlang lage inkomsten en wanbetalingen, sindsdien geen contributie meer.

Business Integrity Forum (BIF)-leden:

Er zijn 22 leden in 2022 (versus 20 in 2021) waarbij contributies variëren van € 1.000 tot € 5.000. Er zijn twee leden die een *in-kind* bijdrage doen. Door actieve werving is het BIF uitgebreid met twee leden en zijn de ontvangen contributies van de BIF-leden t.w.v. € 68.000 gestegen met €3.355 t.o.v. 2021.

Institutionele giften en donaties:

Het bedrag van €95.000 betreft de institutionele donatie van Adessium waarvan €75.000 de jaarlijkse donatie onder het nieuwe drie-jarige contract is (april 2022 t/m april 2025) en €20.000 de betaling van de laatste tranche onder het vorige contract betreft (t/m maart 2022).

Projectinkomsten:

In 2022 liepen er 7 projecten waarvan 2 nieuwe projecten (Weeffouten in de Democratie en Integrity Watch 3.0) . De Integrity School start formeel pas op 1 maart 2023 maar we mochten hier in 2022 al uren schrijven voor voorbereidend werk. De projectinkomsten t.w.v. €74.284 in 2022 zijn in vergelijking met 2021 (€94.470) gedaald. Dit heeft enerzijds te maken met het feit dat er voor twee projecten een onbetaalde verlenging aangevraagd is en anderzijds door het wegvallen van twee projecten die wel in de begroting 2022 staan. Een groot project (de Integrity School) is in plaats van medio 2022 pas in 2023 van start is gegaan. Een ander project van de Europese Commissie (Integriteit als Europese waarde) ging tegen de verwachtingen in toch niet door.

TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING

	2022	2021
Lonen en salarissen		
Bruto lonen en salarissen	148.681	150.551
Reservering vakantiegeld	11.212	10.268
Sociale lasten	23.946	28.795
Pensioenen personeel	10.879	8.557
ZZP'ers t.b.v. organisatie	29.550	4.641
Overige personeelskosten	1.574	1.715
Zieken- en verlofgelden	-13.916	-25.888
	211.926	178.639
Personeelskosten toegerekend aan projecten	57.141	74.574
Personeelskosten ten behoeve van de organisatie	154.785	104.065
De totale personeelskosten (inclusief ZZP-kosten) zijn t.o.v. 2021 met € 33.287 gestegen. Er is bewust gekozen voor inzet van ZZP'ers voor verschillende projecten en ter vervanging van de projectleider tijdens haar verlof. Ondanks een bescheiden loonindexering van 3% zijn de bruto loonkosten iets gedaald omdat Lotte vanaf september 2022 minder is gaan werken.		
Afschrijvingen materiële vaste activa		
Afschrijvingen inventaris	0	315
	0	315
Huisvesting		
Huur bedrijfshuisvesting	14.588	13.181
Schoonmaakkosten	606	1.260
	15.194	14.441
Kantoorkosten		
Porti	13	86
Drukwerk	142	202
Kantoorbenodigdheden	610	193
Telefoonkosten (vast)	1.295	501
Contributies en abonnementen	1.744	961
Inventariskosten	0	23
Kosten onderhoud inventaris	0	5
Vakliteratuur	5	0
Overige kantoorkosten	540	138
	4.349	2.109

De kosten voor huisvesting zijn t.o.v. 2021 iets gestegen door indexatie met de consumentenprijsindex. De contributies

en abonnementen zijn gestegen door een abonnement op een projectmanagementtool en een surveytool.

TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Verenigingskosten		
Promotiekosten	0	40
Reis- en verblijfkosten	3.974	670
Lunch en diner kantoor	1.715	1.065
Representatie	157	19
Bijeenkomsten ALV	1.318	0
Bijeenkomsten BIF	576	0
Vergaderkosten	0	47
Ledenadministratie	362	152
Bestuurskosten Overige	3.596	456
verkoopkosten	<u>3.089</u>	<u>222</u>
	14.787	2.671

De verenigingskosten zijn met €12.116 gestegen t.o.v. 2021. Dit is met name te wijten aan het feit dat het weer mogelijk is te reizen, externe afspraken te maken en naar kantoor te gaan. Dat wordt gereflecteerd in de gestegen reiskosten, de bestuurskosten en de overige verkoopkosten.

Algemene kosten		
Accountantskosten	3.328	0
Administratiekosten	9.996	7.246
Verzekeringen	4.586	4.643
Overige algemene kosten	<u>561</u>	<u>-121</u>
	18.471	11.768

Projectkosten niet-personeel gerelateerd		
Reiskosten projecten	360	97
Representatiekosten projecten	600	28
Directe projectkosten	<u>16.748</u>	<u>11.461</u>
	17.708	11.586

De vaste projectkosten zijn in 2022 gestegen t.o.v. 2021 zoals begroot in de projecten.

Rentelasten en soortgelijke kosten		
Bankkosten en provisie	352	325
Rentelasten fiscus	<u>109</u>	<u>-6</u>
	461	319

TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING

2022

Gefactureerde BIF leden

WKPA, Wallaart & Kusse Public Affairs	1.000
Allen & Overy	3.750
People Intouch BV	1.000
Yokogawa Europe B.V.	3.000
FOX IT	1.250
FMO	2.000
Siemens Nederland NV	2.500
Norton Rose Fulbright	2.000
SBM Offshore N.V.	5.000
ABN AMRO BANK	5.000
Schiphol Nederland BV	3.750
Brunel	4.000
Kneppelhout & Korthals Advocaten	2.500
Heineken	5.000
NBA	2.500
Public Matters	2.500
Randstad Holding NV	5.000
Rabobank	5.000
Deltares	5.000
Triodos Bank	5.000
Inter Ikea Services B.V.	1.250
Totaal	68.000

Institutionele donaties en giften

Adessium	95.000
Totaal	95.000

Projectinkomsten:

Vervolgproject Donald Kalff	5.310
Bescherming klokkenluiders en bronnen	-3.760
Integrity Watch 3.0	7.798
Integrity school	6.425
SDM Verkiezingsbelofte	3.457
Fight Against Money Laundering and financial crime	3.970
EU Klokkenluidersrichtlijn: Nederland aan zet	18.349
Public CBCR	-52
Lifting the lid on lobbying	28.837
Weeffouten in de democratie	3.950
Totaal	74.284

Transparency International Nederland
Mauritskade 64
1092 AD
Amsterdam

communicatie@transparency.nl
www.transparency.nl

www.facebook.com/transparencynl

www.twitter.com/transparencynl

www.linkedin.com/company/transparency-international-nederland/

GoedOpOrde.nl BV

Ondernemingsweg 2C
2404 HN Alphen aan den Rijn
T: 085 – 273 0761
E: info@goedoporde.nl
W: www.goedoporde.nl
Bank: NL17RABO0146846109
KVK: 64231097
BTW: NL855576716B01

Transparency International Nederland
t.a.v. L.W.S.A.L.B. van der Laan
Mauritskade 64
1092 AD Amsterdam

Betreft: Composition statement

The financial statements of Vereniging Transparency International have been compiled by us using the information provided by you. The financial statements comprise the balance sheet as at 31 December 2022 and the profit and loss account for the year 2022 with the accompanying explanatory notes. These notes include a summary of the accounting policies which have been applied.

In a compilation engagement, you are responsible for ensuring that you provide us with all relevant information and that this information is correct. Therefore, we have conducted our work, in accordance with the applicable regulations, on the assumption that you have fulfilled your responsibility

This compilation engagement has been performed by us in accordance with Dutch law and the guidances and actions schemes of the NOAB quality system. This means that we have complied with the relevant requirements prescribed by the Nederlandse Orde van Administratie en Belastingdeskundigen or NOAB (Dutch Association of Accounting and Tax Advisers). You may therefore assume that we have conducted the engagement in a professional, competent and objective manner and with due care and integrity and that we will treat all information provided to us as confidential.

On the basis of the above we are required to prepare the financial statements in accordance to generally accepted standards for financial reporting. To this end we have applied our professional expertise in accounting and financial reporting.

Within this context the scope of our work primarily included the gathering, processing, classifying, comparing, interconnecting and summarizing of financial information for the sake of the financial statements. We did not conduct review or audit procedures which would enable us to express any assurance on the true and fair view of the financial statements.

We trust to have been of service to you.

With warm regards,
GoedOpOrde.nl B.V. on their behalf,

A handwritten signature in purple ink, appearing to be 'M.P.L. Kulk', written over a horizontal line.

M.P.L. Kulk MSc